

April 2020

Zgornjesav'c

Glasilo Občine Kranjska Gora | Letnik 19 | Številka 4 |

Pomembne kontaktne številke in povezave

DEŽURNA ŠTEVILKA 04 580 98 09

Dežurna številka na Občini Kranjska Gora je namenjena osebam, ki so zbolele za novim koronavirusom in so izolirane, in pa tistim, ki so v samoozdravljanju in potrebujejo dostavo hrane in zdravil. Na 04 580 98 09 lahko pokličete od 8. do 15. ure.

RAZBREMENILI POGOVORI

Psihološko podporo v času epidemije v obliki kratkih, razbremenilnih telefonskih pogovorov nudijo v Zdravstvenem domu Jesenice vsak delovni dan od 7. do 14. ure. Pokličite na telefonsko številko 04 5868 127.

NOVICE NA OBČINSKI STRANI

Občina Kranjska Gora objavlja aktualne novice o koronavirusu na spletni strani [http://www.obcina.kranjska-](http://www.obcina.kranjska-gora.si)

[gora.si](http://www.obcina.kranjska-gora.si). Na občinski spletni strani so tudi povezave do strokovnih nasvetov NIJZ in vladnih obvestil, povezava do navodila UKC Ljubljana za izdelavo in domačo uporabo pralnih zaščitnih bombažnih mask ...

KLICNI CENTER 080 1404

Za informacije glede novega koronavirusa lahko pokličete v klicni center na brezplačno številko 080 1404 vsak dan med 8. in 20. uro. Klicateljem odgovarjajo študentje višjih letnikov Medicinske fakultete pod mentorstvom ustreznih strokovnih služb.

DELOVNI ČAS LEKARNE

Lekarna Kranjska Gora je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Morebitne spremembe delovnih časov Gorenjske

lekarne objavljajo na spletni strani <http://www.gorenjske-lekarne.si>.

INFORMACIJE TUDI NA ATM TV

Informativni bloki s poudarkom na informacijah glede koronavirusa so na sporedu ATM TV vsak dan ob 8., 10., 12., 14., 16., 18., 20. in 22. uri.

Sprememba datuma dostave

S Pošte Slovenija so nas obvestili, da bodo zaradi prilagoditve poslovanja v izrednih razmerah epidemije novega koronavirusa občinski časopis Zgornjesav'c namesto v petek, 3. aprila, gospodinjstvom dostavili v ponedeljek, 6. aprila. Je pa Zgornjesav'c vložen v časopis Gorenjski glas, ki je izšel 3. aprila. Občankam in občanom se zahvaljujemo za razumevanje.

OBČINA KRANJSKA GORA

Občina Kranjska Gora, Kolodvorska 1b, 4280 Kranjska Gora, na podlagi Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 s spr.) in Odloka o proračunu Občine Kranjska Gora za leto 2020 (Uradni list RS, št. 79/19) izdaja

SKLEP

O USTAVITVI IZVAJANJA VSEH JAVNIH RAZPISOV V OBČINI KRANJSKA GORA V LETU 2020

1. S tem sklepom se zaradi posledic in ukrepov proti Korona virusu določajo ukrepi na področju izvrševanja proračuna Občine Kranjska Gora za leto 2020, in sicer se ustavi izvajanje naslednjih javnih razpisov v Občini Kranjska Kranjska Gora v letu 2020:
 - Javni razpis za dodelitev pomoči za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Kranjska Gora v letu 2020,
 - Javni razpis za spodbujanje razvoja gospodarstva v Občini Kranjska Gora za leto 2020,
 - Javni razpis za sofinanciranje obnove fasad na objektih v Občini Kranjska Gora za leto 2020.
2. Sklep začne veljati takoj.

Kranjska Gora, 31. 3. 2020

ŽUPAN
Janez Hrovat

OBČINA KRANJSKA GORA

JAVNA OBJAVA KONCEPTA STRATEGIJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA OBČINE KRANJSKA GORA 2030

Dragi občani in občanke,
vabljeni k posredovanju mnenj in predlogov za izboljšanje strategije do konca aprila 2020.

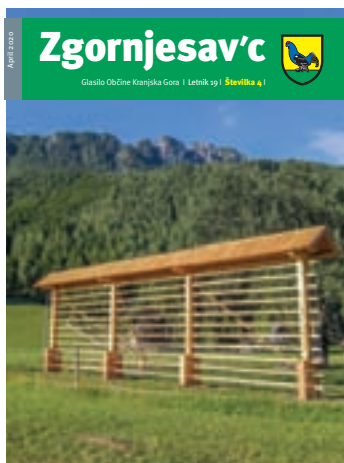
Zaradi epidemije koronavirusa je bila odpovedana za sredo, 1. aprila 2020, najavljena javna predstavitev koncepta Strategije trajnostnega razvoja Občine Kranjska Gora. Namesto javne predstavitve celotno prezentacijo objavljamo na spletni strani občine.

Občane in občanke vabimo, da do konca aprila 2020 prek spletnega vprašalnika na <https://www.1ka.si/a/265506> ali po navadni pošti posredujejo Občini Kranjska Gora svoja mnenja in predloge za izboljšanje.

Dokumenti:

- Del 1 in 2: Uvod in analiza
- Del 3: Rezultati ankete med občani
- Del 4: Strategija Kranjska gora 2030 (koncept)

2020 Zbirna spletna stran, v kateri imajo državljanje, varnost in identiteta prednost in prihodnost.

Na mestu starega so v Spodnjih Rutah ob glavni cesti postavili popolnoma enak kozolec leta 2017.

Foto: Klemen Klinar, RAGOR

Zgornjesav'c

4

ZGORNJESAV'c, ISSN 1580-7991

Ustanovitelj glasila:
Občina Kranjska Gora, Kolodvorska 1b,
4280 Kranjska Gora

Pravice izdajatelja izvaja:
Gorenjski glas,
časopisno podjetje, d. o. o., Kranj,
Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj

Odgovorna urednica:
Marjana Ahačič, 031/352 514,
marjana.ahacic@g-glas.si

Namestnica odgovorne urednice:
Urška Peternel, 041/570 942,
urska.peternel@g-glas.si

Novinarica:
Suzana Podgoršek Kovačič,
041/262 811,
suzana.kovacic@g-glas.si

Tehnični urednik: Grega Flajnik
Oblikovanje: Matjaž Švab
Lektorica: Maja Stržinar

Oglasno trženje:
Mateja Žvižaj 041/962 143,
04/201 42 48,
mateja.zvizaj@g-glas.si

Priprava za tisk:
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj

Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče,
Dunajska 5, 1000 Ljubljana

Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o.,
Slomškov trg 10, 2500 Maribor

Zgornjesav'c izhaja enkrat mesečno
v nakladi 19.230 izvodov, prejema ga
vsa gospodinjstva in drugi naslovniki
občine Kranjska Gora, priložen je tudi
izvodom Gorenjskega glasa.

IZ VSEBINE

STRAN 4:

Stanovalci v domovih
starejših ukrepe
sprejemajo z
razumevanjem

STRANI 6–9:

Epidemija: najbolj
pomembno je, da se
držimo navodil

STRAN 10:

Delavci komunale ostajajo
aktivni

STRAN 13:

Učenci pridno in redno
izpolnjujejo obveznosti

STRANI 15–18:

Literarna priloga

STRAN 19:

Otroci navdušili z dvema
predstavama

STRAN 20:

Delovanje župnije v
spremenjenih razmerah

STRAN 24:

Pokal Vitranc odpovedali,
prvenstvo v Planici
preložili

STRANI 28 IN 29:

Gobe niso zgolj okusne,
lahko so tudi zelo
zdravilne

STRAN 30:

Koncerti s kavča

Na prvem mestu je varnost stanovalcev

Direktorica Doma Viharnik v Kranjski Gori Karmen Romih je povedala, da so ob epidemiji novega koronavirusa začasno prekinili vse stike stanovalcev z zunanjim svetom, da čim bolj omejijo možnost vnosa in prenosa virusa. "Edini, ki vstopamo v dom, smo zaposleni. Imamo dva fizioterapevta in dva delovna terapevta, ki s stanovalci delajo individualno. Dnevno se prilagajamo situaciji; najprej moramo v teh izrednih okoliščinah stanovalcem zagotoviti osnovne življenjske potrebe, potem so na vrsti prostočasne aktivnosti. Vse sku-

Direktorica Doma Viharnik Karmen Romih

pine aktivnosti so prilagojene ukrepom za zaščito stanovalcev, vključuje se največ pet stanovalcev ob upoštevanju varnostne razdalje. Sprehode zunaj jim omogočimo v spremstvu, začasno le v domskem parku. Nudimo jim psihosocialno podporo ter jim preko videoklica omogočamo stike s svojci. Vsi zaposleni se trudimo, da so naši stanovalci informirani, da zadovoljimo njihove potrebe in v največji možni meri izpolnimo njihove želje. V tem času smo voščili nekaj jubileantom, imeli smo tudi stoletnico, praznovanje pa smo zagotovili v okvirih, kot jih nastale okoliščine dopuščajo," je povzela direktorica Karmen Romih. Hvaležna je stanovalcem za njihovo potrpljenje, svojcem za razumevanje, zaposlenim pa za strokovno delo in empatičen odnos. Poudarila je, da so to težki časi za vse, žal se je treba s tem soočiti. Na prvem mestu pa ostaja varnost stanovalcev. S. K.

Tablica omogoča tudi stanovalcem Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice in njihovim svojcem, da se vidijo in pogovorijo. Na sliki Jerca Marinič iz Kranjske Gore.

Ukrepe sprejemajo z razumevanjem

»Glede na trenutne razmere epidemije novega koronavirusa je poudarek na tem, kako stanovalcem čim bolj olajšati občutke pogrešanja svojcev.«

SUZANA P. KOVAČIČ

V Domu upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice imajo trenutno sedem stanovalcev iz občine Kranjska Gora. "Primerno sedanji situaciji upoštevamo in izvajamo vse ukrepe za preprečevanje širjenja okužbe zaradi koronavirusa. Stanovalci jih sprejemajo z razumevanjem in se prilagajajo danim razmeram. Zaposleni pa si prizadevamo, da bi jim omogočili varno, spodbudno okolje in v največji možni meri prijetno bivanje," je povedala direktorica doma Mojca Pavšič. Stanovalce poskušajo čim bolj zaposliti z vsakdanjimi življenjskimi opravili in jih spodbujati k aktivnostim v okviru njihovih interesov. "Poudarek je na tem, kako jim čim bolj olajšati občutke pogrešanja svojcev. Zaposleni si zato kljub mnogim skrbem in obremenitvam zaradi izrednih razmer prizadevamo za tople, prijazne medčloveške odnose s stanovalci, razbremenilne pogovore, za čim več dobre volje in humorja. Domska zdravnica

jih sproti obvešča o ukrepih in dejanski situaciji, kar jih navdaja z zaupanjem in jih pomirja," je povzela Pavšičeva.

Zaradi ukrepa, ki narekuje izogibanje stikov z drugimi ljudmi ter samozaščitno vedenje, so iskali možnosti za nove načine komuniciranja. "Kupili smo tablico, ki omogoča stanovalcem in njihovim svojcem, da se vidijo in pogovorijo. Podjetje Telekom nam je omogočilo brezplačni najem treh mobilnih telefonov za tri mesece, ki jih uporabljajo stanovalci za pogovor s svojci, prijatelji in znanci. Tudi zaposleni svojcem nudijo informacije o počutju, dogajanju v zvezi z njihovimi dragimi osebami. Stanovalcem omogočamo nakup priboljškov in ostalih potrebščin s strani družabnikov, zaposlenih preko javnih del," je še pojasnila Pavšičeva in sklenila, da so kljub vsem preizkušnjam in izzivom v dani situaciji prav stanovalci tudi vir poguma, moči in smisla, da bodo skupaj zmogli. Pohvalila je še zelo dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo.

Spoštovane občanke in občani

Prejšnji uvodnik sem pisal prve dni v marcu, in ko ga danes berem, vidim, kako optimistični smo bili takrat. Res da so v Italiji tisti čas odkrili že kar nekaj obolelih z novim koronavirusom in se je strah pred prenosom čez mejo v Slovenijo začel naseljevati tudi v naših možganih, vendar smo kljub temu vsi optimistično upali na blažji potek epidemije in uspešno izvedbo obeh velikih športnih tekmovanj meseca marca v naši občini; tako Pokala Vitranc kot tudi svetovnega prvenstva v poletih. Vendar so se stvari obrnile strmo navzdol, pripravljene smo bili izvesti obe prireditvi tudi brez gledalcev in s strogimi zdravstvenimi ukrepi, ko je udarila novica z italijanskega prizorišča tekem za svetovni pokal La Thuile, da je v spremljevalni ekipi kar nekaj okuženih. Stvari so se drastično obrnile in po posvetovanju z mednarodno organizacijo FIS sta bila Pokal Vitranc in malo kasneje tudi Planica odpovedana. Kako pravilna je bila odločitev, se je pokazalo, ko so se tudi v Sloveniji pojavili prvi potrjeni primeri bolezni, ki so kmalu eskalirali in je država razglasila epidemijo. Medtem je tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) razglasila pandemijo in cel svet se je znašel v istem vrtincu te nove grozeče bolezni.

V Italiji so stvari vse hujše in zaprla se je meja v Ratečah. Z županom sosednjega Trbiža in poveljnikoma Civilne zaščite Trbiža in Kranjske Gore smo se poslovili na daleč ob brnenju kamer italijanske državne televizije Rai. Zaželeli smo si čimprejše ponovno odprtje povezav. Nekaj dni kasneje sem izvedel, da je eden prvih okuženih v Trbižu prav poveljnik njihove Civilne zaščite. Po istem scenariju se je nato delno zaprl tudi mejni prehod z Avstrijo Korensko sedlo, ki pa bo v petek, ko boste brali ta uvodnik, že

Še vedno lahko pomagате oškodovanim v požaru

Vse od usodnega petka, 3. januarja, ko je požar uničil dve hiši in hleva na Dovjem, so potekale številne akcije v pomoč oškodovanim družinam. Tudi v teh težkih dneh epidemije novega koronavirusa na družine niso pozabili. "Člani odbora Vsi smo Dovje smo izjemno veseli in hvaležni, da je občina skupaj s komunalno in zasebniki zaključila investicijo in uredila stanovanje v pritličju stare šole na Dovjem. S tem smo omogočili skupno bivanje tudi za drugo družino, ki je ostala brez strehe nad glavo. Kljub nastali situaciji ob covidu-19 v odboru nadaljujemo zbiranje sredstev. Po informacijah oškodovancev, ki jih ima odbor, tudi lastniki nadaljujejo aktivnosti in naj bi že razpolagali z idejno zasnovano projekta, da dobijo nazaj svoj dom," je povedal Bogdan Janša v imenu odbora Vsi smo Dovje. Prvega aprila je potekla pogodba za SMS-donacije, še vedno pa lahko pomagate oškodovanim družinam na TRR Župnijska karitas Dovje; številka TRR: SI56 6100 0001 2031 451, referenca/sklc: Sloo 2020. **S. K.**

popolnoma zaprt in bodo zaposleni lahko prehajali samo skozi prehod Karavanke.

Dolgo časa smo bili v naši občini brez potrjenega primera, čeprav smo glede na lego Občine Kranjska Gora in mejo z Italijo predvidevali hitrejši prenos bolezni. Zadnji konec tedna v marcu tudi nam ni bilo več prizaneseno in kaj hitro se je razširila novica o prvem primeru tudi med nami. Vseskozi z aktiviranim štabom Civilne zaščite nadzorujemo stanje in skupaj s policijo rešujemo nastalo, iz dneva v dan spreminjajočo se situacijo. Na tem mestu naj pohvalim odziv vas, občanov, ki se v teh časih obnašate odgovorno, samozaščitno in predvsem človeško. Pohvalim naj vse prostovoljce, ki se trudijo v teh težkih trenutkih, in vse tiste, ki morate ostajati na delovnih mestih in izpostavljate svoje zdravje za skupnost in soljudi. To ste zdravstveni delavci, policisti, vojaki, redarske službe in vsi drugi, brez katerih si v teh časih ne moremo predstavljati funkcioniranja države in lokalnih skupnosti. Pohvalim naj tudi ukrepe in odzivnost vlade, ki posluša priporočila lokalnih skupnosti ter županov in sprejema ukrepe, ki so dejansko nujno potrebni za obvladovanje razmer.

Občina Kranjska Gora in občinski svet bo glede na situacijo poskušala z ukrepi, ki so v njeni pristojnosti, čim bolj olajšati ekonomske in socialne posledice krize, ki se bo globoko zarezala v pore gospodarskega in družbenega življenja občanov. Zavedati pa se moramo dejstva, da bo kriza dolga, izhod nejasen, finančno bodo najbolj prizadeta prav turistična območja in občine. Tako bomo morali letos pozabiti na marsikatero načrtovano investicijo in se prilagoditi povsem novim finančnim okvirom.

Vendar ne pozabimo na največjo vrednoto: zdravje naših najdražjih in nas samih. Ostanimo ljudje, pomagajmo tistim, ki v teh težkih trenutkih potrebujejo pomoč, morda le s topla besedo in prijaznim nasvetom. Objeme pa pustimo za tiste lepše čase, ki nas še čakajo, saj po dežju vedno enkrat posije tudi sonce.

Ostanite zdravi, vaš župan Jani Hrovat

Najbolj pomembno je, da se držimo navodil

Ta borba ne bo kratka, a bomo skupaj zmogli. Z županom Janezom Hrovatom in poveljnikom občinskega štaba Civilne zaščite Občine Kranjska Gora Blažem Lavtižarjem smo pregledali glavne ukrepe, navodila in priporočila, ki veljajo v času epidemije novega koronavirusa.

SUZANA P. KOVAČIČ

V Sloveniji so odkrili prvi primer okužbe z novim koronavirusom četrtega marca. Več sto laboratorijsko potrjenih primerov imamo do danes. Virus ne izbira po kraju, v soboto, 28. marca, je Nacionalni inštitut za javno zdravje prvo okužbo potrdil tudi v Občini Kranjska Gora; izvedeni so bili vsi potrebni ukrepi in samoizolacija tudi za vse tiste, ki so bili z obolelim vsi stiku. Če imate simptome bolezni covid-19 (povišano telesno temperaturo, kašelj oz. znake prehladnega obolenja, oteženo dihanje), zdravstveno osebje poziva, da ne hodite na pregled, ampak najprej pokličete svojega izbranega zdravnika; če ta ne dela, pokličite dežurnega zdravnika. S tem se

Janez Hrovat: "Če poznate kakšen primer, da bi bilo treba pomagati starejšim, onemoglim, sporočite to na občino, lahko tudi meni osebno. Kjer so stiske največje, ljudje tega ne povedo in trpijo sami zase. Sosedje, prijatelji, znanci, javite nam in bomo to uredili." / Foto: ATM TV

izognemo fizičnim stikom in morebitnemu prenašanju okužbe. Zdravnik bo presodil, ali je potrebna nadaljnja zdravstvena obravnava. Župan Janez Hrovat je povedal, da tudi zdravstvena postaja Kranjska Gora dela z omejitvami: "Medicinska sestra na glavnem vhodu izvaja triažo; obiskovalcu pred vstopom postavi nekaj vprašanj glede njegovega zdravstvenega stanja. Vsi vhodi, razen glavnega, so zaprti."

Z vladnim odlokom so začasno odpovedani specialistični pregledi in nenujni posegi, razen zdravstvenih storitev, označenih s stopnjo nujnosti »nujno« in »zelo hitro«, onkoloških storitev in obravnave nosečnic.

V Zobni polikliniki Kranj je začasno organizirana zobozdravstvena služba za celotno Gorenjsko za nujne primere. Pacienti se morajo vnaprej naročiti na številko 04 20 824 18. Ambulanta

deluje od 8. do 13. ure; od 8. do 12. ure je namenjena zdravim, zadnjo uro pa za morebitne okužene z novim koronavirusom, ki imajo težave z zobmi.

AKTIVIRANJE OBČINSKEGA ŠTABA CIVILNE ZAŠČITE

V Sloveniji je bila zaradi naraščanja števila okužb s koronavirusom 12. marca razglašena epidemija novega koronavirusa. Aktiviran je bil državni načrt, koordinacijo ukrepov je v sodelovanju s pristojnimi resorji prevzela republiška Civilna zaščita (CZ). Občina Kranjska Gora in Civilna zaščita Občine Kranjska Gora sta se takoj odzvali, pozorno so spremljali dogajanje, opozarjali občane, nosilce gospodarskih dejavnosti in druge, naj se vedejo samozaščitno in upoštevajo higienske ukrepe. "Moj apel je, da se v teh težkih dneh zaradi sebe, sosedov, rizičnih

Blaž Lavtižar: "Z zaščitno opremo smo za silo oskrbljeni, nekaj smo je oddali tudi za potrebe Splošne bolnišnice Jesenice, Domu Viharnik, lokalnim trgovinam. Prednostno pa je namenjena policistom, Rdečemu križu, gasilcem, GRS ..." / Foto: ATM TV

skupin, kot so starejši in kronično bolni, držimo navodil, ki nam jih podajajo vlada, Nacionalni inštitut za javno zdravje in druge pristojne državne institucije, regijski štab CZ za Gorenjsko in naš občinski štab CZ," je poudaril župan Hrovat. Šestnajstega marca so aktivirali koordinacijsko skupino za sodelovanje med kranjskogorsko občino in občinskim štabom CZ v času epidemije. Župan je poudaril, da se je marsikateri gostinec, trgovec (ki ne prodaja nujnih življenjskih potrebščin) v občini še pred sprejetjem vladnega odloka o začasni prepovedi prodaje blaga in storitev potrošnikom odločil, da bo začasno zaprl dejavnost. Tudi lastniki turističnih nastanitvenih kapacitet vse do preklica teh ne smejo oddajati.

ZAŠČITNA OPREMA: ZADOVOLJIVO

Poveljnik občinskega štaba CZ Blaž Lavtižar je povedal, da se je koordinacijska skupina zbrala najprej v razširjeni sestavi, prisotni so bili predstavniki zdravstva, policije, gasilcev, Rdečega križa in člani občinskega štaba CZ. "Vsaka služba je podala svoje poročilo, predloge, ukrepe. Zaradi varnosti štab v razširjeni sestavi zatem ni več zasedal, ampak smo določili operativni del, v katerem so nujno po-

Vlada je začasni ukrep o omejitvi gibanja še zaostrila. Posameznik s stalnim in začasnim prebivališčem je lahko nastanjen samo na enem naslovu prebivanja in ga v času epidemije ne sme spreminjati. Na upravnih enotah osebno prijave začasnega prebivališča ni mogoče opraviti, amak samo po pošti ali elektronsko. / Foto: Alenka Brun

trebne službe za delovanje občine, za reševanje stisk občanov in njihovo informiranje. Vzpostavljena je možnost nujnega varstva vrtčevskih otrok in učencev do petega razreda na njihovem domu. Komunala Kranjska Gora je začasno zaprla vrata za osebne stike z občani, zagotavljajo dežurstva. Zbirni center je zaprt, odvoz odpadkov poteka po urniku. Uradnih ur in osebnih obiskov v prostorih pogrebne službe do preklica ni, pogrebna služba je dosegljiva na številki 031 334 533

(24 ur na dan) ali po e-pošti pogrebna.jesenice@jeko.si. Začasno so uvedeni posebni protokoli za pogrebne slovesnosti; pogreb je dovoljen samo v družinskem krogu, rizičnim skupinam (otrokom, starejšim, onemoglim) odsvetujemo prisotnost, poslovilne vežice so zaprte. Zaprta so tudi vsa otroška igrišča," je povzel Lavtižar in dodal, da so vsi ukrepi, tako vladni kot občinski, skrbno premišljeni in niso pretirani. Ugotavlja, da domačini v veliki večini upoštevajo ukrepe.

"Z zaščitno opremo smo za silo oskrbljeni, nekaj smo je oddali tudi za potrebe jeseniške bolnišnice, Domu Viharnik, lokalnim trgovinam. Prednostno pa je namenjena policistom, Rdečemu križu, gasilcem, gorskim reševalcem ... Regijska CZ je že pozvala obrtnike, naj zaloge mask odstopijo zdravstvenemu sektorju," je pozval tudi Lavtižar. Kot je še povedal, je z začasnim vladnim odlokom obvezno razkuževanje skupnih prostorov v večstanovanjskih stavbah vsaj dvakrat na dan, za kar so zadolženi upravniki oz. če teh ni, etažni lastniki. CZ bo priskrbela nekaj razkužil.

POMOČ PRI OSKRBI Z ŽIVILI IN ZDRAVILI

Kontaktna številka za zagotavljanje oskrbe z živili in zdravili starejšim in onemoglim občanom, ki nimajo pomoči svojcev, oziroma osebam v

Vstopna točka za odrasle bolnike iz Zgornjesavske doline s sumom na covid-19 je z napotitvijo izbranega zdravnika v zabojniku pred Urgentnim centrom Splošne bolnišnice Jesenice. Tam bo bolnika pregledal triažni zdravnik, pred vstopom pa je treba poklicati na številko 051 668 651 ali pozvoniti in počakati. /Foto: Urša Peternel

karanteni ali samoizolaciji je 04 580 98 09 vsak dan med 8. in 15. uro, lahko jih kontaktirate tudi po e-pošti cz@kranjska-gora.si. Prve pakete pomoči so že delili.

Občina ima za dostavo na voljo kombija in osebni vozili. "Če poznate kakšen primer, da bi bilo treba pomagati starejšim, onemoglim, sporočite to na občino, lahko tudi meni osebno. Kjer so stiske največje, ljudje tega ne povedo in trpijo sami zase. Sosedje, prijatelji, znanci, javite nam in bomo to uredili," je pozval župan in se zahvalil tudi vsem prostovoljcem, ki so pripravljene pomagati skupnosti v teh težkih časih. Poklicali jih bodo takoj, ko se bo pokazala potreba po tem.

PRIJATELJSTVO IN NEIZMERNI VOLJA DO REŠITVE

"Veseli naju, da smo občani ostali eden drugemu sosed, po dolgem času je spet prišla do izraza tovariška pomoč, prijateljstvo, zaupanje, neizmerna volja do rešitve in izhoda iz te krize," se župan Janez Hrovat in poveljnik občinske CZ Blaž Lavtižar ob vsakem javljanju "v živo" (s posnetki na občinski spletni strani, ATM TV Kranjska Gora in socialnih omrežjih) zahvalita občanom.

"Tudi vikendaši upoštevajo navodila, zanje to zdaj ni dopust, kot ga sicer razumemo, ampak se obnašajo odgovorno tudi do domačinov." Nekaj težav so sicer imeli z dnevnimi turisti v območjih Jasne, Planice, na igrišču za golf. Tridesetega marca je sicer začel veljati še strožji začasni vladni odlok, ki prepoveduje gibanje izven občine stalnega ali začasnega prebivališča, razen izjem. Po tem odloku je posameznik s stalnim in začasnim prebivališčem lahko nastanjen samo na enem naslovu prebivanja in ga v času epidemije ne sme spreminjati oz. se seliti med obojema prebivališčema. Kar pomeni, da je tudi dostop do javnih parkov in drugih sprehajalnih površin dovoljen le v občini stalnega ali začasnega prebivališča. Za območje posamezne lokalne skupnosti lahko župan določi pogoje dostopa ali prepove dostop na javne kraje. Še vedno je ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje do drugih oseb posameznikom dovoljen npr. odhod na delo, opravljanje nekaterih ključnih dejavnosti (kmetijstvo, gozdarstvo, zdravstvo, energetika, komunala ...) in dostop do živilskih in kmetijskih trgovin, drogerij, bank, pošt, bencinskih črpalk, avto servisov ... Če te storitve

niso zagotovljene v občini prebivališča, je dostop dovoljen v drugo občino, vendar le do najbližje dostopne storitve po javni cesti ali javni poti. Pristojne službe bodo nadzirale cestne vstopne točke v Občino Kranjska Gora.

LOKALNO S KAVČA

Trenutne razmere nam nalagajo, da ostajamo doma. Vendar nihče ne sme ostati brez pomoči in osnovnih življenjskih potrebščin. Da vam ne bo treba zapustiti varnega doma, se je ekipa Trgovine Jezerci odločila, da bo po dogovoru omogočila dostavo kupljenih živil na dom. Za naročila pokličite telefonsko številko 041 311 830 (Dragica Pintar). Tudi drugi lokalni ponudniki omogočajo, da po dogovoru kupljene izdelke prevzamete na njihovi lokaciji ali dostavo na dom. Seznam lokalnih ponudnikov je objavljen na spletni strani Turizma Kranjska Gora pod zavihkom – Novice: »Lokalno s kavča«.

Če živilsko trgovino obiščete osebno, po trenutno veljavnem odloku velja, da nakup med 8. in 10. uro lahko opravijo izključno ranljive skupine (npr. invalidi, upokojeanci, nosečnice); upokojeanci lahko opravijo nakup samo v tem času.

ZDRAVSTVENA KONTROLA NA MEJI Z AVSTRIJO

Začasno je vzpostavljenih 13 mejnih kontrolnih točk na cestnih povezavah z Avstrijo, drugi mejni prehodi so zaprti. V bližini ostaja odprt prehod Karavanke, za prehod Korensko sedlo, ki je odprt vsak dan od 5. do 23. ure, so že napovedali začasno zaprtje (tega ukrepa do zaključka časopisne redakcije še ni bilo). Na kontrolnih točkah zdravstvene nadzore potnikov izvajajo zdravstveni delavci in Civilna zaščita ob asistenci policije. Odlok ne velja za dvolastnike kmetijskih zemljišč in gozdov za potrebna opravila ter čezmejne delovne migrante. Vlakovni potniški promet med Avstrijo in Slovenijo začasno ne poteka.

Zaprt je mejni prehod z Italijo v Ratečah, razen za dvolastnike kmetijskih zemljišč in gozdov za nujna opravila. Najbližji odprt mejni prehod za dnev-

Koordinacijska skupina na nivoju občine se je zbrala najprej v razširjeni sestavi, prisotni so bili predstavniki zdravstva, policije, gasilcev, Rdečega križa in člani občinskega štaba CZ. Zaradi varnosti štab v razširjeni sestavi zatem ni več zasedal, ampak so določili operativni del, v katerem so nujno potrebne službe za delovanje občine, za reševanje stisk občanov in njihovo informiranje. / Foto: ATM TV

ne migrante na delo je prehod Robič. Zaprta je tudi kolesarska steza med Ratečami in Italijo.

ZAČASNE NAMESTITIVJE

"Prihod dveh obolelih oskrbovancev iz UKC Ljubljana v njihov objekt na nekdanji železniški postaji v Ratečah je pretresel krajanje. Oba začasna stanovanca sta medicinsko izobrazena, samoodgovorna, prepovedan jima je izhod. Objekt je pod 24-urno zaščito, je samozadosten, za komunalne odpadke je poskrbljeno. Država bo za take potrebe še najprej namenila objekte v državni lasti, a na čim bolj dislociranih lokacijah, izven urbanih središč. Poveljnik republiške CZ Srečko Šestan je izdal tudi odredbo o aktivaciji zavodov za izobraževanje in šport za (izredne) namestitve zdravstvenih delavcev, policije in enote CZ. To so tudi objekti v Planici, Kranjski Gori. Pripravljeni moramo biti na vse, predvsem pa biti človek človeku. Ta čas nas je streznil, pokazal, kako močna je narava in kako nemočni smo ljudje, ki smo z nje hoteli preveč potegniti," je pojasnil in opozoril župan Hrovat.

OPROSTITEV NAJEMNIN

Vlada je sprejela predlog mega protikoronskega zakonskega paketa za omilitev posledic epidemije na prebivalstvo in gospodarstvo (do zaključka časopisne redakcije o zakonu v državnem zboru še niso glasovali). "Občani se mi veliko oglašajo in sprašujejo, ali tudi na občini razmišljamo o pomoči prebivalstvu. Skupaj z občinami Zgornje Gorenjske in skupnostmi Julijskih Alp pripravljamo potrebne ukrepe, apeliramo tudi na vlado, kako bi lahko pomagali turizmu in drugemu gospodarstvu na našem območju. Gospodarske dejavnosti občine na odhodkovni strani bomo morali prilagoditi dohodkovni, ki bo letos veliko slabša kot prejšnja leta. Potreben bo rebalans proračuna, šli bomo v oprostitev dajatev najemnin. Moja naloga je tudi, da držim občino v balansu. Verjamem pa, da nam bo skupaj uspelo," sporoča župan, ki se seveda zaveda resnosti zdravstvene in socialne krize.

Uporaba zaščitnih rokavic in zaščitne maske (lahko tudi šala, rute čez usta in nos) je z začasnim vladnim odlokom na zaprtih javnih krajih obvezna. Ker mask primanjkuje, delno zaščito nudi tudi maska iz tekstila, ki se lahko prekuha. / Foto: Gorazd Kavčič

PREPOVED KURJENJA V NARAVI

Gasilska zveza občine Kranjska Gora občane opozarja na prepoved kurjenja v naravnem okolju. "Pomembno je, da tudi gasilcev ne izpostavljamo po nepotrebem, da bodo na voljo in v polni pripravljenosti za druge intervencije," je opozoril Blaž Lavtižar in dodal, da se v tem času ne odpravljajte niti v visokogorje ali druge zahtevne terene.

V teh težkih dneh se zaradi sebe, družine, sosedov, rizičnih skupin, kot so starejši in kronično bolni, držimo navodil, ki nam jih podajajo vlada, Nacionalni inštitut za javno zdravje in druge pristojne državne institucije, regijski štab Civilne zaščite za Gorenjsko, Občina Kranjska Gora in štab Civilne zaščite Občine Kranjska Gora. Ostanimo doma! Na spletni strani Občine Kranjska Gora so sproti objavljene tudi vse aktualne informacije glede novega koronavirusa.

Če bo do česa prišlo, boste še dodatno obremenili reševalce. "Sprehod opravite sami na pešpoteh, ki niso obljudene. Bodimo vzor sebi in drugim," je še pozval.

OSTANITE DOMA

Sogovornika se zahvaljujeta vsem, ki v teh težkih časih še hodijo na delovno mesto, od zdravstvenega osebja do trgovk in delavcev v drugih ključnih storitvah. Vse druge pozivata: ostanite doma. Vzemite si več časa za pogovor v družini, oglejte si kakšen koncert s kavča. Na spletni strani Občine Kranjska Gora so objavljene sprotne aktualne informacije o koronavirusu, povezave do strokovnih člankov in nasvetov, kontaktov za razbremenilne pogovore in za pomoč, če se znajdete v duševni stiki. Informacije o koronavirusu dobite tudi v klicnem centru na brezplačni telefonski številki 080 1404 vsak dan med 8. in 20. uro.

Zaključimo z besedami odlične mlade alpske smučarke, domačinke Mete Hrovat: "Ostajam doma, ker sem odgovorna, ker vem, da se lahko okužim, ker vem, da lahko okužim druge, in mi je mar, da prispevam k temu, da bi bilo čim manj okuženih."

Delavci Komunale ostajajo aktivni

Komunala Kranjska Gora kljub izrednemu stanju zagotavlja vse komunalne storitve. Uporabnikom pa sporočajo, da lahko z odgovornim ravnanjem pripomorejo, da bodo delavci ostali zdravi in da bodo lahko izvajali nemoten potek storitev v izrednih razmerah tudi v prihodnje.

MARJANA AHAČIČ

Med tistimi, ki kljub izrednim razmeram redno opravljajo svoje delo, so tudi delavci Komunale Kranjska Gora. Kot so sporočili z javnega podjetja, uporabnikom zagotavljajo vse komunalne storitve, so pa razmeram prilagodili nekatere od svojih dejavnosti. Tako je Zbirni center, ki je namenjen dodatnemu ločevanju in večjim količinam odpadkov, za uporabnike zaprt.

Odvoz kosovnih in nevarnih odpadkov, ki je bil načrtovan za letošnji april in maj, se ne bo izvajal. Vse, ki bodo na vrtovih opravljali spomladanska dela in bodo imeli manjše količine zelenega odreza, pa prosijo, da ga hranijo na svojem dvorišču ali vrtu, dokler zbirni center ne odpre svojih vrat. "Tiste, ki bodo imeli vej več kot tri kubične metre, prosimo, da nam sporočijo lokacijo oziroma naslov in telefonsko številko na naš elektronski naslov: info@komunala-kg.si. Veje, ki morajo biti pripravljene tako, da je možen dostop s kamionom, bomo brezplačno odpeljali," je povedal direktor Blaž Knific, ki uporabnike ob tem posebej poziva, da odpadkov ne odlagajo v naravo, okoli ekoloških otokov ali pred vhod v zbirni center.

Redno letno praznjenje greznic in malih komunalnih čistilnih naprav bodo začeli z zamikom, o čemer bodo stranke pred praznjenjem pisno obveščene, v primeru težav pri delovanju pa se za čiščenje dogovorite po telefonu. Ustavljena sta tudi menjava in popis vodomernih števcov; če uporabni-

Komunala Kranjska Gora je na parkirišču na Dovjem pod cerkvijo uredila deponijo, kamor krajanji KS Dovje - Mojstrana do 10. maja lahko pripeljejo veje oziroma odpadni les. Pohišta na to deponijo ni dovoljeno odlagati. / Foto: Blaž Knific

ki želijo, da je na računu upoštevana aktualna poraba vode, morajo sami sporočiti stanje števca. Sicer pa na sedežu podjetja ni uradnih ur; poslovanje je omejeno na komuniciranje po pošti, elektronski pošti in po telefonu, je pojasnil direktor.

ZMANJŠUJMO KOLIČINO ODPADKOV

Vse razpoložljive ekipe zaposlenih Komunale Kranjska Gora na področju ravnanja z odpadki so na terenu in izvajajo pobiranje odpadkov v skladu z rednimi urniki odvozov. Zaradi epidemije ostaja doma veliko uporabnikov, zato dnevno zaznavajo povečanje količin odpadkov, so povedali na Komunali, kjer prosijo in pozivajo, da dosledno ločujete odpadke in zmanjšujete prostornino embalaži. "V primeru, da se v gospodinjstvih nabere večja količina odpadkov, jih ne odlagajte ob zabojnike, na zbiralnice ali pred zbirni center. Višek odpadkov, ki jih je mogoče skladiščiti za krajši čas, primerno shranite v vreče in jih oddajte v zabojnike, ko bodo izpraznjeni. Proizvajajmo čim manj odpadkov, kupimo le toliko, kolikor potrebujemo, racionalno ravnajmo s hrano – kupujemo živila z daljšim rokom trajanja, zelenjavo in sadje pa v manjših količinah, saj lahko zgnije, kar se posledično odraža v polnih zabojnikih. Zmanjšujmo količino odpadne embalaže – kupujemo izdelke v povratni embalaži in krenimo na pot do družbe brez odpadkov."

STRANIŠČE NI KOŠ ZA SMETI

Uporabnike še opozarjajo, da straniščna školjka in odtoki niso zabojniki za odpadke. "Zaradi epidemije se je močno povečala poraba robčkov in krp za razkuževanje in čiščenje za enkratno uporabo, ki pogosto pristanejo v kanalizaciji, kjer pogosto povzročajo zamašitev in onemogočajo normalno delovanje kanalizacijskega sistema in čistilnih naprav," opozarjajo, in prosijo, da v školjke ne vlivate jedilnega odpadnega olja; prevzeli ga bodo na Zbirnem centru, ko bo odprt.

ODPADKI OKUŽENIH

Odpadke okuženih oziroma ljudi s sumom okužbe s koronavirusom je treba hraniti 72 ur in odložiti v zelen zabojnik za preostanek odpadkov. Po priporočilih stroke je treba odpadke, ki jih uporabljajo bolniki ali negovalci, npr. rokavice, robce in maske, odložiti v plastično vrečko, nameščeno v prostoru, jo tesno zapreti, namestiti še v drugo plastično vrečo, tudi to tesno zapreti, in nato ločeno hraniti na varnem mestu, preden jo odložimo v zeleni zabojnik.

V Martuljku spet pijejo dobro vodo

V vodohran Log so namestili posebno napravo za ultravijolično dezinfekcijo, tako da vode ni treba več prekuhavati.

MARJANA AHAČIČ

Še jeseni so krajani Gozda - Martuljka ugotavljali, da je se je kakovost vode, ki jo pijejo, poslabšala. Po dolgotrajnem deževju je bila pogosto motna in so jo morali prekuhavati. Kot je povedal direktor Komunale Kranjska Gora Blaž Knific, so težavo zdaj rešili z uvedbo tehnološko najsodobnejše metode obdelave vode, to je sistema ultravijolične dezinfekcije pitne vode. »Voda obdrži vonj, okus in barvo, obenem pa na ta način iz nje odstranimo kar 99,9 odstotka vseh mikroorganizmov. Z ultravijolično svetlobo obdelana voda tudi ne potrebuje kloriranja,« je povedal direktor Knific. Z rešitvijo so zadovoljni tudi v Krajevni skupnosti Rute - Gozd Martuljek,

Srednji Vrh. »Zaradi zaostrovanja meril za kvaliteto pitne vode je prevečkrat prišlo do potrebe po prekuhavanju, kar je, razumljivo, vznemirilo prebivalce, sploh mlade starše, ki v tej dolini še bolj kot drugje cenijo vodo – pri nas imamo vendarle najboljšo daleč naokrog,« je povedal Blaž Mertelj, predsednik sveta krajevne skupnosti. »Sem človek, ki vedno stavi na to, da se o problemih pogovorimo. Zato smo se domenili za sestanek z odgovornimi, ki so se takoj odzvali. Že pred božičem smo se tako dobili z direktorjem Komunale Kranjska Gora Blažem Knificem in županom Janezom Hrovatom na zelo konstruktivnem sestanku. Zelo jasno sta napovedala, da bo težava do konca marca urejena z vzpostavitvijo sistema ultravijolične

dezinfekcije vode. Sistem je bil vzpostavljen še pred dogovorjenim rokom, konec februarja, in videti je, da gre za res dobro rešitev. V času, odkar novi sistem deluje, se je že sestal svet krajevne skupnosti. Ugotavljamo, da je nov način čiščenja vode dober, zadovoljni pa smo tudi z načinom reševanja težave.«

V občini Kranjska Gora imajo sicer podoben sistem čiščenja že uveden na vseh večjih vodohranih. Zadovoljni so, pravi direktor Komunale, da so bili vsi vzorci vode od namestitve UV-žarnice v vodohranu Log skladni s predpisanimi zahtevami, enako tudi v vseh drugih vodohranih v občini. Vodo s klorom obdelujejo zgolj še v nekaterih manjših vodohranih v Zgornjesavski dolini.

KRANJSKA GORA

Na podlagi 6. člena pravilnika o sofinanciranju prireditev v Občini Kranjska Gora št. 002/10-1/00-NK Turizem Kranjska Gora razpisuje

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PRIREDITEV V OBČINI KRANJSKA GORA ZA LETO 2020

SPLOŠNI POGOJI

1. Naročnik:

Turizem Kranjska Gora, Kolodvorska ulica 1 c,
4280 Kranjska Gora

2. Predmet razpisa:

Javni razpis za sofinanciranje prireditev v občini Kranjska Gora za leto 2020

3. Pogoji razpisa:

Na javnem razpisu lahko kandidirajo prireditve, ki so namenjene pospeševanju turističnega obiska, ki nimajo profitnega značaja, na katerih je praviloma vstop prost in so namenjene najširšemu krogu obiskovalcev in katerih organizatorji so društva, klubi, združenja in njim sorodne neprofitne organizacije, ki se lahko sofinancirajo tudi iz javnih sredstev – sredstev proračuna. Kandidirajo lahko prireditve, ki so izvedene v času od 1.12.2019 do 30.11.2020.

4. Kriteriji za sofinanciranje prireditev in točkovanje prireditev so objavljeni na internetni strani www.kranjska-gora.si pod poslovnimi stranmi.

5. Rok za prijavo:

Rok za prijavo prireditve je **15.05.2020**.

Prijava je potrebno poslati v zaprti kuverti na naslov:

Turizem Kranjska Gora,
Kolodvorska ulica 1 c, 4280 Kranjska Gora
s pripisom: »za javni razpis prireditve – ne odpiraj«.

6. Razpisna dokumentacija:

Razpisna dokumentacija je na voljo na spletnih straneh www.kranjska-gora.si, pod poslovnimi stranmi oz. se jo lahko pridobi tudi na Turizmu Kranjska Gora.

7. Informacije:

Vse informacije v zvezi z javnim razpisom lahko dobite na **Turizem Kranjska Gora, vsak dan od 8. do 15. ure na tel.: 04 5885 021 ali sabina.zerjav@kranjska-gora.eu, kontaktna oseba je Sabina Žerjav.**

Ustvarjati dobro skupaj z ljudmi in za ljudi

Jelica Majer je občinska svetnica prvi mandat, kandidirala je na listi SDS. Kot pravi: "Srčnost, odprtost, iskrenost in vztrajnost so vodila mojega življenja in dela."

SUZANA P. KOVAČIČ

Zanimivo je biti mama trem fantom, starim deset, osem in šest let, vzgajati in ob tem ne pridigati ali groziti, pove Jelica Majer, ki bo letos ob občinskem prazniku enkrat starejša kot Občina Kranjska Gora. Po izobrazbi je diplomirana ekonomistka, zaposlena v Tovornem prometu Slovenskih železnic.

▣ **Kakšne so vaše izkušnje v politiki in zakaj ste se odločili, da se boste potegovali za mesto v občinskem svetu?**

Čeprav z delom v politiki nisem ravno novinka, sem ta čas delovala bolj v ozadju in na področjih, ki so me izpolnjevala in bogatila. Kar nekaj časa sem potrebovala, da je dozorela odločitev kandidirati. Bolj kot sama politika me osrečuje delati in ustvarjati dobro skupaj z ljudmi in za ljudi.

▣ **Katere cilje boste skušali v teh štirih letih uresničiti kot občinska svetnica?**

Podpirala bom vse pozitivne spremembe, ki bodo prispevale k razvoju občine in dobrobiti občanov. Gradnja novega vrtca v Mojstrani je že začrtana, treba je razmišljati tudi o obnovi kranjskogorskega. Zavzemam se za gradnjo neprofitnih stanovanj za mlade družine in prehodnega stanovanja.

▣ **Kateri je po vašem mnenju največji problem v občini?**

Kot sem že omenila, občina potrebuje neprofitna stanovanja za mlade družine. Žal so jim razmere na trgu za nakup ali gradnjo stanovanj v občini zelo nenaklonjene in finančno obremenjujoče. Prav tako bi občina nujno potre-

Jelica Majer / Foto: Gorazd Kavčič

bovala prehodno stanovanje ali dva, ki lahko reši stanovanjski problem v trenutku. Še kako nujno potrebno se je to izkazalo ob požaru na Dovjem. Izletnikom in gostom bo treba ponuditi urejena in plačljiva parkirišča, da odpravimo parkiranja po pločnikih, zelenicah in ob robu cestišč. V Mojstrani bi se krajani razveselili zdravnika.

▣ **Kaj je tisto, kar je trenutno v občini dobro urejeno?**

Smo ena najbolje urejenih slovenskih občin in vidi se, da je bilo v zadnjih nekaj letih res veliko narejenega. Skrb za starejše občane, vzgoja otrok in mladine ter izobraževanje na predšolskem in osnovnošolskem nivoju je področje, ki mu občina posveča res veliko pozornosti, skrbi in razumevanja. Zadnja leta se je zelo veliko vlagalo v rekonstrukcijo cestne in komunalne infrastrukture, ureja se športna infrastruktura, umirja se promet v dolini Vrat, obnovljena so vaška jedra, vasi so zaživele. Imamo kakovosten turizem in dobro gostinsko ponudbo. Že na daleč se vidi, da se v občini kakovostno dela in veliko dogaja.

▣ **Kaj vam zapolnjuje prosti čas?**

Namenjen je družini, knjigi in druženju s prijatelji.

▣ **Življenjsko vodilo?**

Nihče ne more narediti vsega, toda vsak lahko naredi nekaj. Skupaj lahko naredimo vse. Še posebno v tem času ostanimo zdravi, pomagajmo in poskrbimo za starejše in bolne sosede, prijatelje, sorodnike, ki živijo v naši bližini.

Podčastniki Nata v Zgornjesavski dolini

KARMEN SLUGA

Slovenska vojska je v letošnjem marcu gostila 13. mednarodni zimski tabor podčastnikov Nata in Partnerstva za mir v regiji. Podčastniki Nata – prišli so iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Madžarske, Severne Makedonije, Slovaške, Srbije, Estonije, Luksemburga, Italije, Francije, Nemčije, Združenih

držav Amerike, Kanade in Slovenije – se že tradicionalno srečajo na Pokljuki, kjer izmenjajo izkušnje s terena ter izpopolnjujejo znanje in vojaške veščine. Voditeljstvo, zimsko vojaško gornišstvo in bojevanje v gorah so glavne dejavnosti tabora, ki je bil letos že nekoliko v znamenju širjenja koronavirusa, a so se vsi udeleženci pravočasno in varno vrnili na svoje domove. »V Slovenijo vsako

leto radi pridejo in poznajo tudi njene lepote in značilnosti. Odpeljali smo jih v Mojstrano, kjer jim je zgodovino kraja in Slovenski planinski muzej predstavil Matjaž Podlipnik. Ogleдали so si tudi Trg olimpijcev. Nato pa smo se odpravili še do Planice, kjer se niso mogli načuditi vsem lepotam doline pod Poncami,« je pojasnil višji štabni vodnik Jurij Erzar iz vojašnice na Bohinjski Beli.

Učenci pridno in redno izpolnjujejo obveznosti

Vrtci in šole so v času epidemije novega koronavirusa zaprti. Pouk poteka na daljavo. "Skrbno izbiramo gradiva in iz učnih načrtov izbiramo tiste cilje, ki se nam zdijo uresničljivi in pomembni," sporoča ravnateljica Osnovne šole 16. decembra Mojstrana.

SUZANA P. KOVAČIČ

► Kako poteka delo za učitelje in učence na daljavo?

"Za pouk na daljavo smo se odločili in z njim začeli takoj prvi ponedeljek, 16. marca. Priprave na izobraževanje na domu so potekale od petka do nedelje. Z učitelji smo zadnji dan pouka, pred zaprtjem šol, na pedagoškem sestanku določili, kako bo pouk potekal. Priprave so potekale tudi čez konec tedna. Naša računalničarka je naredila novo spletno stran, na katero "obešamo gradiva" za učence (učno snov, video posnetke, naloge, učne liste, interaktivne naloge). Naš dogovor je, da so vsa gradiva na spletni strani, in sicer za naslednji dan, objavljena do 20. ure. Z učitelji sem vsak dan v stiku preko e-zbornice, kjer se dogovarjamo in pogovarjamo o tem, kako bi izobraževanje še izboljšali. Naše načelo je: več je manj, saj s šolskim delom staršev in učencev ne želimo preobremeniti. Skrbno izbiramo gradiva in iz učnih načrtov izbiramo tiste cilje, ki se nam zdijo uresničljivi

in pomembni. Učenci pridno in redno izpolnjujejo šolske obveznosti in nam povratne informacije pošiljajo po e-pošti, telefonu. Sporočajo nam, da jim je pouk na daljavo sicer všeč, vendar da pogrešajo šolo, tako sošolce kot učitelje. Učitelji so veseli slik, ki jih pošiljajo starši in učenci, na katerih so skupaj z družino in ustvarjajo in delajo šolske obveznosti. Kot ravnateljica starše tedensko obveščam o poteku izobraževanja na daljavo, na voljo pa so jim tudi naše mobilne številke in elektronski naslovi, kjer smo v tem kriznem času vsakodnevno dosegljivi. Številke in elektronski naslovi so objavljeni na spletni strani šole.

► Kako je poskrbljeno za nujno varstvo vrtčevskih otrok in učencev nižjih razredov?

Staršem otrok v vrtcu in osnovni šoli do petega razreda smo ponudili nujno varstvo, ki sta ga potrebovali dve družini, vendar sta varstvo obe naknadno odpovedali. Če se bodo potrebe pokazale, smo pripravljeni, da družinam priskočimo na pomoč.

Darja Pikon, ravnateljica OŠ 16. decembra Mojstrana /Foto: Tina Dokl

► Kakšno je vaše sporočilo staršem in krajanom v teh dneh?

Upamo, da se bomo s sprejetimi ukrepi in z doslednim izvajanjem teh vsi kmalu vrnili v normalen tok življenja, do takrat pa vsem skupaj želim, da ostanejo zdravi.

Glej življenje s pozitivne strani.

**Če obup te kdaj zagradi,
nikoli ne pozabi
na smeh, na ples,
na petje in na hec.**

**Ko počutiš se odveč,
ne pobegni preč.**

**Le zažvižgaj si vsem poznani
spev**

**in glej življenje s pozitivne
strani.**

(Sporočilo učiteljev učencem, objavljeno na spletni strani mojstranske šole)

Servis računalniške opreme

- prenosni računalniki
- namizni računalniki
- tiskalniki, monitorji
- internetne povezave
- čiščenje virusov

3BM
Jesenice
elektronika in mikroelektronika

je pravi naslov za rešitev vaših težav

3BM d.o.o., Cesta železarjev 7a, 4270 Jesenice,
www.3bm.si, 3bm@siol.net, tel.: (04) 58-36-444

Že 25 let
z vami

Kar otrok zmore narediti sam, naj tudi naredi

»Prav je, da starši otroku pomagajo pri tehničnih zadevah in ga spodbujajo pri delu, ni pa treba, da so ves čas njegov učitelj. V tem času je treba še bolj krepiti otrokovo odgovornost, samostojnost in mu tako dvigovati samozavest, saj marsikaj zmore sam,« svetuje ravnatelj OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora.

SUZANA P. KOVAČIČ

Minili so trije tedni, odkar so vrtci in šole zaprti. "Na šoli dobro poteka učenje na daljavo. V tem času smo v vrtcu in šoli vzpostavili stik z učenci in starši, oblikovali način učenja na daljavo, vzpostavili učenje na daljavo, poklicali smo nekatere učence, ki so potrebovali našo posebno pozornost, nekaterim učencem smo posodili šolske računalnike. Svetujemo pri izvajanju šolskega dela, staršem in učencem pa smo posredovali spletno anketo o zadovoljstvu pri poteku učenja na daljavo. Glede na njihove odgovore oz. nasvete bomo delo z učenci še izboljšali. Vzgojiteljice iz vrtca so v stiku s starši otrok in jim po e-pošti pošiljajo nasvete, gradiva in povezave do zanimivih vsebin. Za nujno varstvo otrok ni bilo prijav. Občino smo obvestili, da so nekatere naše vzgojiteljice pripravljene prevzeti nujno varstvo otrok na domu," je povzel ravnatelj OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora mag. Milan Rogelj. Na šoli nadaljuje delo krizna skupina, ki jo sestavljajo ravnatelj, tajnica, računovodkinja in hišnik. Pri delu uporabljajo potrebna zaščitna sredstva. Učenje na daljavo poteka s pomočjo e-pošte, spletnih učilnic, video povezave, družabnih omrežij in s pomočjo gradiv, ki jih učencem dostavljajo po pošti. "Učenje poteka pri vseh predmetih, je prilagojeno učnemu načrtu in trenutnim razmeram. Mlajšim učencem pošiljamo tudi ideje za preživljanje prostega časa. Pri delu z učenci poizkušamo dobiti povratne informacije v obliki rešenih nalog (in druge njihove izdelke). Prav povratne informacije so za učitelje zelo pomembne. Staršem smo tudi svetovali, da če ima-

Šola je Društvu invalidov Kranjska Gora podarila živila (na sliki), ki bi jim kmalu potekel rok uporabe. Prostori vrtca in šole so po odredbi vlade na voljo tudi za nastanitev zdravstvenega osebja, pripadnikov Civilne zaščite in policije. / Foto: arhiv šole

Mag. Milan Rogelj, ravnatelj OŠ Kranjska Gora / Foto: Tina Dokl

jo težave, naj se obrnejo na razredničarko ali svetovalno delavko," je povedal ravnatelj.

In kako naj poteka domače učno delo in kako motivirati učence? "Staršem smo že v prvem tednu svetovali, da naj ima učenec vsak dan stik s šolo, z učenjem. Prav je, da mu starši pomagajo pri tehničnih zadevah in ga spodbujajo pri delu, ni pa treba, da so ves čas njegov učitelj. Kar otrok zmore narediti sam, naj tudi naredi. V tem času je treba še bolj krepiti otrokovo odgovornost, samostojnost in mu tako dvigovati samozavest, saj marsikaj zmore sam. Starši naj z otrokom naredijo urnik dnevnega poteka učnega dela, da bodo lažje uskladili vse dejavnosti. Po šolskem urniku naj si otrok označi že opravljene dejavnosti za tisti dan. Predlagali smo, da starši mlajšim učencem pomagajo naloge 'naložiti' s spleta na domač računalnik v obliki Wordove datoteke v npr. mapo Učenje na daljavo in otrok naj se potem potrudi v čim večji meri narediti naloge sam."

Delo za šolo je pomembno, a je le del našega življenja. "Zato naj se starši z otroki ne prepirajo o šoli. Postavijo naj urnik dnevnega dela, ki v dopoldanskem času zajema delo za šolo. Naj bo to čas, ko moramo biti vsi skupaj doma, čas za družino, pogovore, dobro počutje in občutek varnosti. In izkoristijo naj našo prekrasno naravo in lepe sončne dni," še svetuje ravnatelj Rogelj.

Kako dolgo bodo zavodi zaprti, ni jasno. Pred odprtjem vrtca in šole bodo vse prostore ustrezno razkužili.

Kolektiv OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora učencem in staršem želi uspešno učenje, veliko optimizma in predvsem, da vsi skupaj ostanemo zdravi.

ŠEPEET ČASA V ALPSKI DOLINI

Literarna priloga glasila Zgornjesav'c

MOLČITE!

Živimo vsak v svoji državi.
Skrivamo se za hrbte graničarjev.
Naša domovina je edina,
ki jo ljubimo in psujemo
bo že poskrbela za nas!
Mi mislimo na svoje mestece,
svojo vas,
na pustovanje, na gasilsko veselico.

Zapiramo se za vrtno ograje,
gojimo lilije, krmimo ptice ...
Zaklepamo se v hiše.
Zvečer obrnemo ključ spalničnih vrat, zagrnemo
okna, zastremo luči
in se gremo svoje majhno, sladko življenje.

Kaj nam očitata? Da gre zares?
Da se smrt na zadnji ples ravna,
da ne prizna meja,
da podira ograje in hiše,
topi ključavnice,
ustavi srce ...
Nič nočemo slišati ne vedeti.

Molčite!

NEŽA MAURER, LITANIJE ZA MIR

ZMAJI

Tu je,
česar smo se tako bali.
Popusti hromeča bolečina srca.
Prežeče oči se razpro.
V krču napete mišice sprostijo.
Za trenutek.

Potem se zaženemo,
spopademo z neznanim:
Dihamo ogenj kot zmaji.

A zmaji so izumrli.

**UREDNIŠKI ODBOR LITERARNE PRILOGE:
URŠKA KOMAR, FRANCE VOGA IN MATJAŽ GRACER**

SMRTNA OBSODBA

Odpravili smo smrtno obsodbo.
Za zločince.
Iz dneva v dan
pa zbrano, vzvišeno,
ob zelenih mizah,
na čistih listih papirja,
po natančnih zemljevidih
izrekamo in podpisujemo
smrtno obsodbo
za cele narode ...
Nedolžnih.

GOVORI!

Povej,
kdo ti je razrušil dom?
Pognal ga bom po svetu
brez vrnitve.
Kdo ti je zastrupil vodo,
pomoril otroke?
Povej,
da ga zdrobim!
Kdo ti je uničil posevke,
travo in živad?
Kdo je zadušil
nerojene v tebi?
Povej,
da mu sežgem oči, raztrgam jetra!
Kaj ždiš kot kamen na kamnu?
Govori vendar, človek:
Povej, kdo je kriv.

JE TRETJI IZHOD?

Kot zadnji žarek upanja
zasije konica atomske bombe,
preden eksplodira.
Potem je samo še
puščava v neskončnost
in večnost.

Pod tisočmetersko goro
smo skopali skalnat predor.
Na obeh njegovih koncih
nas čaka smrt.

Iščem tretji izhod.

ZLO MIROVANJA

Pustite mi noč,
to milo noč
in nekdanje zvezde
in malo spanja.

Pustite mi veter,
polnočni veter,
naj niha misli
o, slast potovanja!

Že plove oblak,
neviden oblak,
ki neslišno seje
zlo mirovanja.

ZRNA

Nekdo seje
kovinsko svetla in gladka
zrna,
ki se nikoli ne razprejo
za življenje.

Njive
so naša telesa.

Podkoren

ČRTICE IZ PRETEKLOSTI VASI IN GORENJSKE DOLINE

Zbral: Jožef Volc, stolni kanonik
Ljubljana, 1938 (natisnila Jugoslovanska tiskarna)

SIR HUMPHRY DAVY

Leta 1928, dne 22. maja je prišel Podkoren znamenit mož: eden največjih angleških prirodoslovcev Sir Humphry Davy (izg. Sir Hmfri Devi). Ta učenjak je Gorenjsko tako vzljubil, da je zapisal v svoj dnevnik: »Res ne poznam veličastnejšega pogleda, kot je na to pogorje Kranjskih in Noriških Alp, in tudi lepših rek ne, kot ti dve, ki iz teh pogorij izvirata, Savo in Sočo. Davyjev življenjepisec pa je zapisal njegov izrek: »Najbolj se mi je priljubila Savska dolina s svojimi slapovi in jezeri. Ne poznam v Evropi nič lepšega.« Izmed vseh gorenjskih krajev je pa Davyju najbolj prirasel k srcu Podkoren. S posebno iskrenostjo ga vedno imenuje »moje staro gnezdo«. Morebiti je bival Humphry Davy kak dan Podkorenom že l. 1818, ko je bil prišel – na zdravnikov nasvet zdravja iskat – prvič v tako zvano Ilirijo in je 7. julija obiskal Radovljico in 8. julija Bled ter odšel potem preko Notranjske v Italijo. Leta 1828. pa je dne 29. marca spet zapustil Anglijo in je potem ni več videl. Iznova je odpotoval na jug, želeč okrevati. Spremljal ga je mlad medicinec, Tobin (izg. Tabin) po imenu, sin njegovega mladostnega prijatelja. Preko Belgije, Nemčije in Avstrije sta prišla 4. maja čez Ljubelj v Ljubljano. Davy je strastno ljubil ribolov, a je strastno proučeval tudi naravo ter življenje rib. Ribolovcem je iznašel umetno muho za vabo. Sploh je bil izumitelj kot nihče njegovega časa; učenjak Bouvier je rekel o njem: »Pri Davyju lahko naročiš iznajdbo kakor pohištvo pri mizarju.« Meseca maja sta delala s spremljevalcem izlete po Gorenjskem, kjer je Davy lahko ribaril. Tako sta prišla 22. maja tudi v Podkoren in se nastanila na pošti. Tobin piše v svojem dnevniku: »Podkoren je revna, mala vas, nekaj dvanajstoric lesenih koč, skoraj 2000 čevljev visoko nad morjem, ob vznožju prelaza, ki vede iz Koroške na Kranjsko nalik Ljubelju, samo da ne tako visoko. Bivanje na pošti je znosno, razgled iz oken pa tako diven, da me je naprosil Sir Humphry, naj napravim skico (za njegovo soprogo Lady Davy). Hišni gospodar je tako izredno vljuden, da je sklenil Sir Humphry tu ostati en dan ali dva in napraviti izlet k izviru Soče, ki je – kakor nama trdijo – 20 angleških milj oddaljen od Podkorena. Popoldne je šel sir Humphry loviti ribe, jaz pa preiskat izvir Save, ki je dve milj nad vasjo in ima vse drugače značaj kot Savica ali izvir Bohinjske

Save. Reka tu priteka iz širokega kotla, ki leži čisto sam zase sredi polja, konec vodne struge, ki sega iz stranske doline. Voda v tem kotlu je izredno čista, na dno proti sredi pa je opaziti mnogo prav velikih izdolbin, skozi katere priteka, obilno pomešana z zrakom; zato voda na površju sredi kotla neprestano vzkipeva, je pa tu popolnoma mrzla. (Pripomba pod črto: Pozneje sem se prepričal, da to jezerce ni pravi izvir Podkorenske Save). Zapustivši to kotlino se vije Podkorenska Sava kot lep gorski potok mimo Kranjske gore, Jesenic in Radovljice, kjer se združi z Bohinjsko Savo, ki priteče iz Bohinjskega jezera.« Naslednji dan, 23. maja 1828. je šel Davy spet loviti ribe, njegov spremljevalec pa k divnima belopeškima jezeroma. Zvečer je o njiju lepoti pripovedoval Davyju. Dne 24. maja sta se Angleža res odpravila, da gresta poiskat izvir Soče. Našla ga pa nista, ker je bil poštar, ki ju je spremil, slab vodnik. Namesto k izviru reke ju je pripeljal le k izviru nekega gorskega potoka. Izletnika sta se vrnila v Podkoren, naslednji dan jo pa udarila čez prelaz na Koroško, prepotovala Nižje Avstrijsko, Zgornje Štajersko, Solnograško in se šele 20. avgusta vrnila Podkoren, »v moje staro gnezdo (old haunt)« – kakor je zapisal Davy sam – »ki je v svojem veličastvu, sredi prelepega planinskega sveta, res vzvišeno: s snegom pokriti vršaci Noriških Alp se dvigajo nad črne oblake, ko je doline že pomlad okrasila z vse mogočnim cvetjem, z vso svojo prelestjo; pod mračno odejo temnih oblakov s smehlja narava s svojim pojem in cvetjem kakor kaka dekliska lepota italijanska: obrvi in oči temne, usta pa kakor Venera in boginja lepote.« Te besede je zapisal Davy v maju 1828, ko je v Podkorenu pomlad prihajala v deželo: bere pa se iz njih, kako nezna pesniška duša je bil. Ko se je avgusta s svojim spremljevalcem spet vrnil, so bili od 21. do 25. avgusta deževni dnevi: Davy je hodil na lov ali pa v svoji sobi pisal na svojem znanstvenem delu »Salmonia« in diktiral spremljevalcu staro irsko pravljico »Zadnji O'Donoghue«, ki pripoveduje o doživetjih norveškega junaka na Irskem (Natisnjena je v knjigi: Znamenitosti iz življenja Sir Huphry Davyja IV. zv., str. 88 - 109, ki jo je napisal Davyjev brat John). Končno je 26. avgusta vendar spet posijalo sonce in Tobin je zapisal v svoj dnevnik: »... spet gledam gore nezastrite, odkar sva iznova tu. Domišljal sem si, da bodo brez snega in sem bil nemalo

presenečen, ko so se dvignili oblaki, pa sem jih zagledal z novim snegom pokrite, belim, da je jemalo pogled. Sodil sem, da je le pregorko, da ne bi naglo skopnel sneg, ako v gorah sneži, v dolinah pa dežuje.« Popoldne tega dne se je napotil Tobin v spremstvu poštarja v Planico in se je prepričal, da je tam prvi izvir Podkorenske Save. Naslednji dan jo je mahnil z večim vodnikom skozi Pišnico čez Vršič v Trento, si ogledal izvir Soče in se vrnil še tisti dan v Podkoren. Vodnik je zaslužil 50 krajcarjev. Davy se je tiste dni že slabo počutil: odpotovala sta s spremljevalcem 29. avgusta preko Jesenic in Kranja v Ljubljano in Davy svojega tihega planinskega kotička pod Vitrancem ni več videl. V pozni jeseni se je napotil v Italijo, prišel v Rim, kjer je čez zimo študiral in pisal, pa tudi label. Sredi marca 1829 ga je odvedel njegov brat John, ki je bil tedaj mornariški zdravnik na Malti, preko Geneve v Ženevo na Švicarskem, kjer je pa Davy že naslednji dan, 29. maja – prav 9 mesecev po odhodu iz Podkorena – umrl. Tam je tudi pokopan, kakor je želel.

Sir Humphry Davy je bil rojen dne 17. decembra 1778 v kraju Penzance grofije Cornwall iz stare svobodniške rodbine. Dne 10. febr. 1795 je vstopil kot vajenec v službo pri veččem zdravniku in kirurgu dr. Bingham Borlose. Tem se je poleg zdravilstva pečal z raznimi vednostmi, največ pa s kemijo. Pozneje je preizkušal v inštitutu Badoes zdravilne moči raznih plinov. L. 1801 je postal docent kemije v filosofikalnem inštitutu v Londonu. L. 1807 je objavil znamenita odkritja v elektrokemiji in stopil pred svet z iznajdbo varnostne svetilke za rudarje. To ga je visoko dvignilo: postal je baronet. Leta 1820. je bil izvoljen za predsednika slovečega društva Royal Society in ga je vodil 7 let z veliko spretnostjo in slavo. Prisilila ga je pa zavratna bolezen, da je popustil sredi delavnosti in uspehov vse časti.

Kako, da je našo deželo tako vzljubil? Gotovo zaradi izrednih naravnih lepot; pa ga je nagnilo k temu še nekaj drugega. Nakopal si je bil vročinsko bolezen že l. 1807., ko je preizkušal v eni od največjih jetnišnic v Londonu napravo za čiščenje zraka. Ko je ležal več dni v nezavesti – tako pripoveduje – je gledal v tistih mrzličnih sanjah rjavolaso šestnajstletno deklico, katere slika je tem jasnejša postajala, čim bolj je mrzlica naraščala, in tem bolj bledela, čim bolj je mrzlica popuščala, in končno čisto izgnila.

Naslednje leto 1808 je odpotoval po zdravje na jug in – čudno: deklico prav slično oni po stasu in po starosti je srečal v Ljubljani. Kakor da je padla iz njegovih sanj na svet. In ko se je čez 10 let vrnil v Ljubljano, mu je spet prišla nasproti. To ga je čudno dirnilo. Ali je stopil s tisto osebo kdaj v ožje stike, ni nikjer povedano; zdi se pa, da pač. Ko je namreč bolan ležal v Rimu, je povabil svojega brata Johna, naj ga obiše na pomlad v Iliriji, in pravi, da mu bo tam pokazal tisto »malo strežnico, kateri se imam največ zahvaliti za onih malo dobrih ur, ki sem jih imel izza časa svoje bolezni.«

Sir Humphry Davy je bil mož nenavadne naravnosti, ljubke skromnosti, globoko bogoljubljen v srcu in čist v mišljenju. V krasotah narave je gledal Boga, njenega Stvarnika, in se mu je brez pridržka klanjal. Rad se je pečal z ribolovom in o tem spisal knjigo: *Salmonia ali dnevi lova na trnek (Salmonia or Days of*

fly fishing), in drugo: *Tolažilna razmišljanja na potovanju ali zadnji dnevi modrijana (Consolation in Travel or the last Days of a Philosopher)*. Zlasti v tej drugi knjigi se je zamikal v najtežje probleme življenja in zagonetke človeške narave, zmiraj pa je ostal veder značaj, pesnik in modrijan brez vihravosti svetobolja. Visoko je cenil tudi religijo. O nji je zapisal lepe besede: »Vera je kakor jasna večernica na nebu življenja, in ta zvezda nam bo v drugem času – trdno upamo – jutranja zvezda, ki bo posijala skozi sence in mrak smrti.«

L. 1889 je vzdala kranjska sekcija nemškega in avstrijskega planinskega društva Huphryju Davyju spominsko ploščo na Čošeljnovi hiši z besedilom: *In diesem Hause wohnte der berühmte Naturforscher Sir Humphry Davy (geb. 1778, gest. 1829), welcher in den Jahren 1819-28 in diesem Thale weilte und die Zeitgenossen auf dessen Schönheit aufmerksam*

mahte. Po prevratu je morala seveda izginiti tudi ta spominska plošča – to se pravi: samo obrnili so jo in dali na drugi strani vklesati slovenski napis: *V tej hiši je večkrat bival Sir Humphry Davy (rojen 1778, umrl 1829), sloviti naravoslovec, oznanjevalec krasot te gorske pokrajine. BE HIS MEMORY HELD IN HONOURS. Njegov spomin naj bo ohranjen v časti! – Stoletnico Davyjevega rojstva je pa svečano proslavil »Davy Observatory« v Gorjah nad Radovno po prizadevanju dež. šol. nadzornika v p. prof. dr. A. Belarja. Proslave so se udeležili slušatelji trgovske akademije v Ljubljani. Znamenitega učenjaka sta se tedaj razen slovenskih dnevnikov spomnila tudi lista »Prager Presse« in »Agrar Morgenblatt«. Poleg njih naj bodo tudi te vrstice skromen spomenik dobrosrčnemu sinu Anglije, iskrenemu ljubitelju naše planinske vasice.*

BENJAMIN GRACER

SPREMENJENI SVETovi

Človek,
Žival,
Rastlina,
Stvar ...

KOZMIČNA JEDRA V NOVI GENEZI SVETA

Belca, 2020

Se belška noč
noče znočiti,
belški večer
ne more zvečeriti
belško jutro zbuditi!

ALI RUŠEVEC
RUŠI SVET?
ALI TIHA PTICA
ODREŠUJE PLANET?

ČAKA NA
USODNI STREL?
NA ZADNJI IZDIH
NEURESNIČENE
SKRIVNOSTNE PTICE –
IN PLEMENITE ŽENE ...

HAIKU

1. SVET SE SPREMINJA
IZ PASJEGA LAJANJA

VOLČJE TULJENJE

2. Stopnje živalskosti –
z zvermi na preizkušnji:
tulež, laježi ...

3. Drhteče ovce v staji,
pokoli na pohodu:
umori, žrtja ...

4. Ljudska volčjost
v krvavih ustih
naših prednikov.

5. Kaj s svojo
mesenostjo
počenja človek?

6. Svet v razpadanju:
Zveri mesarijo ...
Človek na begu.

7. Osemenjevanje
MESA
do padcev angelov
Z NEBA!
Pod zemljo drdrajo
STROJI ...

8. Psi obvladujejo
svojo zverskost,
z lajanjem v luno.

9. O volkodlakih,
genskem srečanju
zveri s človekom ...

ČLOVEKOVA KULINARIKA IZ UGASLIH SRC

10
Meso na žaru
Kulinarika sveta
iz ugaslega srca!

11
Ocvrte laži ...
V omaki solza
se vse (o)plodi.

12
Vse leze čez vse ...
Sfingstvo v cvetu
hormonske močvare tli.

13
Ljubezen v izgoreli ponvi
dimi božjo snov
na jeklenem kavljju.

SREČA

Dolgo me je bolelo srce
od temne žalosti ...
Peljali smo kravo
z velikimi, plašnimi očmi.
Peljali so jo skozi
dolgo, sončno popoldne.

Za votel udarec
je bila od stvari.
(Kakšna bedna usoda
za mojo občutljivo naturo!)

Pobili so jo,
ne da bi kdaj
razumela – čemu?

V valovanju časov 1993

VALENTIN CUNDRIČ**PRIČAKOVANJE VEČERA
S TULIPANI****4. Večer s tulipani**

Kako hitro človek ponosi kožo in kri.
Smrt bi morala biti val,
ki oplakuje brez sledov,
ne pa križ, ki ga živi mrtvim nalože.

Tako je danes, a kaj bo jutri?
Škržati po vejah in tisti po dušah –
pomorili vas bodo, znanilce bolečin.
Smeh bo edini preživel angel.
Po prstih bodo morale solze s sveta,
po prstih, nič poslavljanja.
Prihaja čas, visok, da zadeva z rameni
ob zvezde, če se prestopi; nemara
sam sveti Noe z golidjo ladjo prihaja!
Zamižite, prihaja, vendar prav je,
da umrem po starem. Ko bodo odšli pogrebci
s sikajočimi tipalkami, dragi grobar,
potegni preprogo tulipanov name, še name!

**BESEDE PO
PASJE ZAKOPLJEŠ**

ko se telo nagovori
besede po pasje zakoplješ
do uhljev v telesu
vse življenje čepiš
in vztrajaš v sesirjeni krvi
kleče
na komolcih
na glavi
(kdor se je zavlekel vate
se je že izvlekel)

**POPOLDNE V MALEM
MESTU**

Človek je umrl
v prostorni sobi
v sobi z velikimi okni
v tretjem nadstropju
to sončno popoldne
njegova ročna ura tiktaka

na noči omarici
umrl je
in na ulici je vse nespremenjeno
ni začelo deževati
brez konca liti
večer bo svež
nebo jasno
zvezde pod noč
noč za zaljubljenca
rožnate zavese mesečine
odgrnjene
sobe tople od sinjine
in zaljubljenih besed
postelje razkopane
nihče ne bo zvedel
da je v prostorni sobi
v sobi z velikimi okni
v tretjem nadstropju
v stranski ulici malega mesta
nekdo umrl
sam
njegova ročna ura
njegov edin prijatelj
tiktaka na nočni omarici

**NAŠIM DEKLETOM,
(po Prešernovi pesmi Dekletam)****PESMI UČENCEV 9. RAZREDA OŠ JOSIPA VANDOTA KRANJSKA GORA****ROK GLOBOČNIK**

Bleščeče zvezde kot vaše oči.
Slap, ki teče,
me spominja na vaše lase.

Dekleta naša, sploh veste,
kako dolga pot je do ljubezni?
Težka, žalostna, vesela ...
Dekleta naša, ste pripravljena
ljubezen iskati noč in dan?

Popolno telo ne pomeni nič,
ljubezni kupiti se ne da,
čustva so tista, ki ti dajo moč!
Dekleta, mislite z glavo!

ŽAN PINTAR

Splezam na vrh gore,
zagrabim kamen in ga prinesem
v dolino.
Trd je kot njeno srce in ji ga dam.

MATEVŽ KOŠIR

Narava je lepa, a tudi ve ste.
Vaši občutki so razburkani kot morje.
Z mojo ljubeznijo priplujem po solzi.
Izbirate fante kot jaz svoje obleke.
Lepe ste, vsem bi dal vrtnico,
ampak ... ne ...

ENEJ ERLAH

Potopim se globoko
na dno morja,
da poiskal bi školjko z biserom,
ki si ga zelo želim.

Želim si vas, dekleta –
da bi z mano odpirala školjke,
da bi se z mano potapljale v globine,
da bi večno zrli v sončni zahod.

DENIS BULLAKAJ

Zlat slap so vaše noge,
čudovita reka so vaši lasje,
mehak pesek so vaše prsi ...
Žalost, draga naša dekleta, žalost
je odveč!

JAKA BRLOGAR

Žareča magma prodira skozi ničevost
časa.
Prodira in požira vse na svoji poti,
se širi ali teče? Ni pomembno.
Njena moč je preudarna!

Kje je vaša moč, dekleta?
Ali vas je strah le-te?
Saj ve niste strahopetne,
mogoče sem vas podcenjeval ...

Otroci navdušili z dvema predstavama

Na začetku marca sta bili v Ljudskem domu kar dve otroški premieri: **Skrivnost kočje pod mrzlim zidom** in predstava z naslovom **Boš lešnik?**. Mladi gledališčniki obljublajo, da bodo na oder znova stopili, ko se razmere normalizirajo.

KARMEN SLUGA

Pri Kulturno prosvetnem društvu Josip Lavtizar Kranjska Gora že nekaj let skrbijo, da tudi mladi lahko pokažejo svoj talent na odrskih deskah. Med osnovnošolci je za gledališko igro toliko zanimanja, da trenutno delujeta dve skupini otrok, ki ju vodita Metka Freljih in Leona Gomboc.

Na začetku marca sta bili v Ljudskem domu v Kranjski Gori dve otroški premieri. Najprej se je predstavila skupina, ki jo vodi Leona Gomboc, in sicer s predstavo **Skrivnost kočje pod mrzlim zidom**. Gre za avtorsko igro, ki govori o zapuščenih razpadajoči kočji, v kateri naj bi živel duh gozdne deklice. V bližino kočje si nihče nikoli ni upal, a morda je ravno zdaj prišel čas, da se skrivnosti kočje razkrijejo. »Naša gledališka šola se začne tako, da se nekaj dni družimo in zbiramo ideje. Otroci so tokrat želeli delati kriminalno grozljivo, ki bi bila tudi smešna. Ideje

V **Skrivnosti kočje pod mrzlim zidom** nastopajo: Vid Bačnar, Taja Berce Smole, Jack Colon Veber, Eva Črv, Ožbej Grilc, Lara Hojnik, Jaka Mezek, Marta Mlinar, Julija Petrovič, Živa Robič in Brina Perkolič Rajlič. Tonski tehnik in lučkar je Peter Jakelj. Skupino vodi Leona Gomboc.

smo narisali na plakat in jih začeli oživljati z improvizacijskimi vajami. V kočji se znajdejo čudne stvari: okrvavljen nož, kovček, zavese, grozljive

slike, glasbena skrinjica, kamin ... To je bilo dovolj inspiracij za samo predstavo, ki je dokaj hitro potem tudi nastala,« je povedala mentorica in režiserka Leona Gomboc, ki je bila po premieri zelo ponosna na svoje gledališčnike.

Nekaj dni pozneje so ponosno stopili na oder še mladi ustvarjalci, ki jih vodi Metka Freljih. »Naša predstava oziroma muzikal **Boš lešnik?** govori o ljubezni, prijateljstvu, medsebojni pomoči in tem, kako lepo je živeti v sožitju. Otroci so želeli, da nastopajo živali in da vključimo tudi petje. Delali smo pridno vse od septembra do marca. Skupina otrok – večinoma petošolcev in šestošolcev – je izjemo delovna, polna žara, zato je bilo delo z njim pravi užitek,« je poudarila Freljihova. V spomladanskih mesecih so mladi gledališčniki načrtovali kar nekaj nastopov, a jih je širjenje koronavirusa preprečilo, tako da obljublajo, da bodo na oder znova stopili, ko se razmere normalizirajo.

V igrici **Boš lešnik?** se predstavljajo: Meta Grilc, Lovro Grilc, Martin Hrovat, Alja Kosič, Aida Alina Triplat, Minca Mlinar, Tine Petrovič in David Kramar. Avtorica besedila in režiserka je Metka Freljih, avtor glasbe Robert Humar, za sceno in kostume je poskrbela Urška Hladnik, za koreografijo Zala Vidic, za tehniko pa Gal Grudnik in Peter Jakelj.

Delovanje župnije v spremenjenih razmerah

Sodobna tehnologija omogoča na dokaj enostaven način prenos svete maše po internetu, ob nedeljah ob 10. uri prenos maše omogoča televizijska postaja ATM TV Kranjska Gora. Tudi vsa bogoslužja ob prazniku velike noči bodo zaradi epidemije novega koronavirusa potekala brez vernikov.

SUZANA P. KOVAČIČ

"Izbruh epidemije koronavirusa je okoliščina, ki nas sili k temeljnemu premisleku ob vseh ravneh našega življenja, vključno z duhovnim življenjem posameznika in skupnosti in tudi o delovanju Cerkve, konkretno župnije v spremenjenih razmerah. Središče župnije je župnijska cerkev, v središču življenja Cerkve pa je sveta maša. Eden od ukrepov v preprečevanju okužbe je tudi ta, da so škofje že 11. marca prepovedali maše z udeležbo vernikov. Duhovniki mašujemo sami, seveda po namenih, za katere so verniki prosili. Tudi če niso navzoči, je maša pred Bogom veljavna in mašni namen učinkuje," sporoča župnik v Kranjski Gori in Ratečah Janez Šimenc.

PRENOSI SVETIH MAŠ

Domači župnik od ponedeljka do sobote daruje sveto mašo vsak dan ob 19. uri na socialnem omrežju Facebook (FB). Verniki jo lahko spremljajo od doma po pametnih telefonih, tablicah, računalnikih, nekateri imajo morda tudi televizor, ki to omogoča. "Tu povabim mlajše, da starejšim, ki so morda s tehnologijo manj domači, tudi na ta način omogočijo spremljanje svete maše. Zlasti takrat, ko mašujem po njihovem namenu. FB-stran "Župniji Kranjska Gora in Rateče" je javna, dostopna tudi tistim, ki nimajo svojega FB-profila," je pojasnil župnik.

Ob nedeljah ob 10. uri prenos maše omogoča televizijska postaja ATM Kranjska Gora, poleg tega še na njihovem Youtube kanalu, od koder je narejena povezava tudi na FB-stran župnije.

"Tako, ko sem prišel v Kranjsko Goro, sem začel nedeljska oznanila, ki vsebujejo godove in praznike, mašne namene in obvestila o dogodkih v župniji, objavljati na spletni strani župnije, ki pokriva tudi župnijo Rateče. Ta praksa traja še naprej. Ob sobotah zvečer oznanila v tiskani obliki ponesem

Na veliko soboto, 11. aprila, bo ob 15. uri blagoslov jedil. Na ATM TV Kranjska Gora bo možno spremljati blagoslov, se mu pridružiti z zbranostjo in molitvijo in ga tako sprejeti v svoj dom in hišno skupnost. Na veliko noč, 12. aprila, procesije ne bo. Ob 10. uri bo prenos svete maše ...

Janez Šimenc, župnik v Kranjski Gori in Ratečah

tudi v kapelo v Gozdu - Martuljku in na vse cerkve v obeh župnijah. Vabim vse, da eno ali drugo možnost uporabljajo. Spletna stran je namenjena tudi informacijam veroučenecem in njihovim staršem ter pobudam, kako lahko nekaj storijo za versko in duhovno rast v času, ko verouka ni."

PRAZNIK VELIKE NOČI

Škofje so izdali navodila o obhajanju velikega tedna, velike noči in tedna po veliki noči. Župnik Janez Šimenc je pojasnil: "Vsa bogoslužja bodo potekala brez vernikov. Na cvetno nedeljo, 5. aprila, bo sveta maša ob 10. uri in med mašo blagoslov zelenja. Verniki si lahko zelenje pripravijo doma in ga sami pokropijo z blagoslovljeno vodo. Najlepše bo, če to storijo ob isti uri. Tako bomo občutili notranjo povezanost, ki v teh časih ne more imeti zunanjšega izraza. Na veliki četrtek, 9. aprila, in veliki petek, 10. aprila, bo bogoslužje ob 19. uri, prenos bo zagotovo na FB-strani. Na veliki petek bo na FB ob 15. uri tudi prenos križevega pota. Na veliko soboto, 11. aprila, bo ob 15. uri blagoslov jedil. Na ATM TV bo možno spremljati blagoslov, se mu pridružiti z zbranostjo in molitvijo in ga tako sprejeti v svoj dom in hišno skupnost. Velikonočna vigilijska bo ob 20. uri (po sončnem zahodu) s prenosom na FB. Na veliko noč, 12. aprila, procesije ne bo. Ob 10. uri bo sveta maša, ki jo boste lahko spremljali na ATM TV. Na velikonočni ponedeljek, 13. aprila, bo sveta maša ob 10. uri s prenosom na FB. Škofje priporočajo, da ta dan opu-

stimo običajne obiske in izlete (ko rečemo, da 'gremo v Emavs')."

V navodila so škofje vključili še belo nedeljo, 19. aprila. Tudi takrat bo maša brez vernikov, ob 10. uri jo boste lahko spremljali na ATM TV. "Za ta dan je bila predvidena birma v Kranjski Gori in Ratečah. Žal bo prestavljena, naknadni datum bo znan, ko se razmere umirijo."

PODELJEVANJE BLAGOSLOVOV

Za čas epidemije je zadržano tudi podeljevanje ostalih zakramentov in pa zakramentalov, zlasti blagoslovov. "Vedno je možen krst v smrtni nevarnosti. Tudi bolniško maziljenje se lahko deli umirajočim. Ob tem je seveda treba upoštevati vse ukrepe, ki jih zahteva zdravniška stroka. Za pogrebe velja, naj bodo v najosnovnejši obliki: le najpotrebnejše moštvo pogrebne službe, najožji svojci, duhovnik, brez prisotnosti rizičnih skupin, kot so starejši, bolni in otroci. Tudi pogrebni obred vsebuje osnovne molitve in božjo besedo, da se ljudje čim manj zadržujejo na istem kraju. Ni pa pogrebne maše in ni bogoslužja v cerkvi."

PRILožNOST ZA SKUPNO MOLITEV

Sklenimo z mislijo župnika Janeza Šimenca: "Ljudje smo bitja, živeča v določenem času in prostoru. Bog pa je nad tem. Če se vrata zaprejo, pa pride skozi okno. Zunanji izrazi vere, zlasti skupnostni, so v teh časih omejeni ali zadržani. Zato pa smo povabljeni, da 'odrinemo na globoko'. Marsikatera družina je več skupaj. To je priložnost za skupno molitev, morda bi se tudi naučili kakšno novo molitev, odprli Sveto pismo (danes je dosegljivo tudi na spletu). Vabim k spremljanju župnijskih objav na spletni strani in FB. Bogat vir pobud in informacij je v teh dneh Radio Ognjišče. Naj nas opogumljajo in tolažijo besede svetega Pavla: Toda v vseh teh preizkušnjah zmagujemo po njem, ki nas je vzljubil. Kajti prepričan sem: ne smrt ne življenje, ne angeli ne poglavarstva, ne sedanost ne prihodnost, ne moči, ne visokost, ne globokost, ne kakršna koli druga stvar nas ne bo mogla ločiti od Božje ljubezni v Kristusu Jezusu, našem Gospodu." (Rim 8, 37-39).

Adrian bo donacijo porabil za rehabilitacijo

S pomočjo donacij se je na računu društva paraplegikov nabralo več kot sedem tisoč evrov, zbranih za pomoč mlademu fantu iz Kranjske Gore, ki ga je nesrečen skok v vodo priklenil na invalidski voziček.

MARJANA AHAČIČ

Jeseni smo v Zgornjesavcu pisali o Adrianu Črnilogarju, mladeniču, ki skupaj z dekletom Gajo živi v hiši njenih staršev v Kranjski Gori. Poleti 2018 mu je življenje popolnoma spremenil nesrečen skok v vodo: polomljeno šesto vretence ga je prikovalo najprej na bolniško posteljo, nato pa na invalidski voziček.

Takoj po poškodbi od vratu navzdol ni čutil ničesar. Šele po enem letu je lahko kolikor toliko stabilno sedel v vozičku in za silo uporabljal zgornje dele rok, sicer pa je še vedno zelo odvisen od pomoči drugih.

Iz bolnišnice in rehabilitacije se je Adrian, Hrušičan po rodu, vrnil v domačo hišo svojega dekleta, kjer so morali ob pomoči sorodnikov in prijateljev popolnoma preurediti spodnje nadstropje, tako da je postalo primerno za življenje na invalidskem vozičku. Stroški mladega para, postavljenega v popolnoma novo življenjsko situacijo, so bili zelo visoki, zato se je za pomoč

prek Društva paraplegikov Gorenjske obrnil na dobre ljudi. Potreboval je denar za nakup negovalne postelje pa tudi za terapijo in rehabilitacijo.

Odziv je bil hiter in pozitiven, do konca leta se je na računu društva nabralo 7552 evrov, ki so jih v skladu z donatorsko pogodbo že nakazali Adrianu, je sporočil predsednik društva Peter Robnik.

Adrian pravi, da je zares hvaležen vsem, ki so se odzvali na njegovo prošnjo za pomoč. Negovalno posteljo zdaj ima, večino donatorskega denarja pa želi nameniti rehabilitaciji. "Pravijo, da se stanje izboljšuje do treh let po poškodbi, in v tem času bi rad izkoristil res vse, kar je mogoče," je povedal, ko smo ga jeseni obiskali. Ampak dodatne terapije je treba doplačevati, na zdravljenje z matičnimi celicami, ki se je v svetu izkazalo za dokaj učinkovito, pa bi moral oditi v tujino. Zato zdaj veliko časa in pozornosti namenja raziskovanju možnosti rehabilitacije, da bo takrat, ko se bo pokazala prava, pripravljen.

Adrian Črnilogar / Foto: Gorazd Kavčič

Pestro zimsko dogajanje na Vršiču

Vršič je za planince in druge obiskovalce gora lahko zanimiv in privlačen tudi v zimskih mesecih. Ker gre že za kar precejšnjo nadmorsko višino ob vstopu v visokogorje, tam v tem času veljajo strožje zakonitosti narave.

JANKO RABIČ

Milejše zime v dolini ne pomenijo, da je tako tudi višje, kar marsikoga lahko zavede. Letošnja zima s skromno snežno odejo je številne zvalila v ta del gorenjskega gorskega sveta. Skoraj ves čas je bila tudi cesta splužena, tako da je bil ob lepih koncih tedna vrh prelaza skoraj preplavljen z vozili. Marsikdo je potem prav izzival nesrečo na poti proti Mojstrovki ali na kakšen drug vrh.

Varno zavetje, počitek in dobro postrežbo je v zimskih mesecih nudila stalno odprta Erjavčeva koča, ki je v upravljanju Planinskega društva Jesenice. Oskrbnika Tanja Kofol in Borut Krč sta imela kar veliko dela, saj so v okolici in v koči potekale različne zimske aktivnosti, vedno sta imela na voljo tudi informacije o snežnih razmerah.

DO MARCA DOBER OBISK

Kot sta povedala v začetku marca, je bil dober obisk predvsem po zaslugi veliko lepega vremena, splužene ceste in malo snega. Več različnih skupin planincev, alpinistov in drugih je organiziralo tečaje in druga izobraževanja. Tako sta gostila vodnike z lavinskimi psi Gorske reševalne zveze Slovenije, ki že po tradiciji prihajajo

Gorski reševalci znova in znova opozarjajo na nevarnosti v gorah, posebej tam, kjer se prave zimske razmere lahko zavlečejo krepko v poletje. V času epidemije odsvetujejo aktivnosti v hribih, posebej v visokogorju, kjer je večja možnost poškodb. Razmere so tam zahtevne in nevarne.

Vodniki z lavinskimi psi Gorske reševalne zveze Slovenije že po tradiciji prihajajo na zimska usposabljanja. Fotografija je z enega od prejšnjih usposabljanj.

na zimska usposabljanja. Svoje tečaje so imeli vodniki Planinske zveze Slovenije in druge planinske skupine.

Kot že velikokrat je zima tudi letos že na pragu pomladi »pomahala z repom«, saj je v začetku marca padlo okoli meter in pol snega. Takrat pa je bilo potem tudi konec zimskega obratovanja koč, saj sta oskrbnika koč zaradi širjenja koronavirusa zaprla in bo tako ostalo, dokler se razmere ne normalizirajo oziroma bodo odpravljene uredbe in pravila, ki jih je treba dosledno izvajati in spoštovati. Kljub vsem priporočilom sta še potem prejela klice, kako je sedaj z obratovanjem koč.

ODSVETUJEJO AKTIVNOSTI V HRIBIH

Ob vsem zapisanem velja dodati še resen nasvet gorskih reševalcev, ki že sicer znova in znova opozarjajo na nevarnosti v gorah, posebej tam, kjer se prave zimske razmere lahko krepko zavlečejo v poletje. V času epidemije

koronavirusa odsvetujejo aktivnosti v hribih, posebej v visokogorju, kjer je večja možnost poškodb. Razmere so tam zahtevne in nevarne. Medicinsko osebje, civilna zaščita in drugi s področja zaščite in reševanja delujejo na meji zmogljivosti. Gorske nesreče še dodatno obremenijo že tako preobremenjen zdravstveni sistem.

»V primeru gorske nesreče in reševanja s helikopterjem, če bo helikopter sploh na voljo, bo transport ponesrečenca v primeru suma na okužbo s koronavirusom težko izvedljiv, saj se je treba zavedati, da piloti nimajo zaščitne obleke in je pri svojem delu ne morejo uporabljati. Tudi gorski reševalci zelo težko pri samem reševanju nosimo zaščitna oblačila, saj nas ovirajo pri reševanju v zahtevnem gorskem terenu. Vse državljanke zato pozivamo k odgovornemu izbiranju ciljev gibanja na svežem zraku,« so v pozivu zapisali na spletnih straneh Gorske reševalne zveze Slovenije.

Zmaga v Zgornjesavsko dolino

Na gorenjskem tekmovanju Mladi in kmetijstvo je zmagala tretja ekipa Društva podeželske mladine Zgornjesavske doline.

CVETO ZAPLOTNIK

V organizaciji Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj in Društva podeželske mladine (DPM) Škofja Loka ter pod pokroviteljstvom Občine Škofja Loka je bilo marca pri Svetem Duhu letošnje, že 29. regijsko tekmovanje Mladi in kmetijstvo. Nastopilo je šest ekip, med njimi kar tri iz DPM Zgornjesavske doline. Prvo ekipo so sestavljali Nace Rabič Por, Aljaž Smolej, oba z Dovjega, in Meta Šebat z Blejske Dobrave, drugo ekipo Klemen Zupan iz Radovne, Jaka Čop z Dovjega in Vid Razinger iz Javorniškega Rovta, tretjo ekipo pa trije mladi z Blejske Dobrave: Patricija in Domen Černe ter Žiga Ferk. Zmagala je tretja ekipa DPM Zgornjesavske doline pred prvo ekipo, na tretje mesto pa se je uvrstila prva ekipa DPM Škofja Loka.

Ekipa so odgovarjale na vprašanja o biodiverziteti, združništvu in o razvoju lisaste pasme govedu v Sloveniji, poleg teoretičnih vprašanj pa so dobile še eno praktično vprašanje, pri katerem so po ogledu in pokušanju morale določiti vrste medu. Organizatorji so letos povabili h »kvizu« tudi občinstvo, vprašani – koliko obiskov črmlja je potrebnih za opratev cveta jagode in v čem je prednost črmljev pred medonosnimi čebelami – nista bili pretežki. Prireditev so z glas-

Zmagovalci – tretja ekipa DPM Zgornjesavske doline (od leve proti desni): Žiga Ferk ter Patricija in Domen Černe s priznanjem in praktičnimi nagradami / Foto: Tina Dokl

benimi vložki popestrili Lucija in Peter Triler ter Katja Kejžar. Zmagovalna ekipa se je sicer uvrstila na državno tekmovanje, ki pa so ga potlej zaradi epidemije koronavirusa odpovedali.

Zlati mladi tolkalist

Žiga Skrt Lovše

MARJANA AHAČIČ

V marcu je učenec tolkal Glasbene šole Jesenice Žiga Skrt Lovše iz Mojstrane na 49. državnem tekmovanju mladih glasbenikov osvojil zlato plaketo v kategoriji I.a. Njegov mentor je Boštjan Gradišek, korepetitorica pa Saša Golob, so sporočili z jeseniške glasbene šole, kjer so tako kot v drugih glasbenih šolah po državi prejšnji teden začeli pouk na daljavo. Individualni pouk instrumenta oziroma petja bo potekal po urniku, praviloma prek videoklica. Za skupinski pouk učitelji pripravljajo tedenska navodila za delo in naloge, ki so objavljene na spletni strani, učenci pa nato sproti pošiljajo povratne informacije učitelju po elektronski pošti (<https://www.glasbenasolajesenice.si/>), je sporočila pomočnica ravnateljice Klavdija Jarc Bezljaj.

MLEČNE DOBROTE IZPOD JALOVCA. ERIK FERTIN nosilec dopol. dej. na kmetiji, Rateče 3, 4283 Rateče
 tel: 031 524 293
 faks: 031 524 293

NUDIMO VAM:
 kozje mleko, kozji jogurt,
 kozji kefir, kozjo sirotko,
 kozji mladi sir.

031 524 293

Pokal Vitranc so odpovedali, svetovno prvenstvo v Planici pa preložili

Za kranjskogorske organizatorje je namesto vrhunca zime koronavirus najprej prinesel odpoved 59. Pokala Vitranc, nato pa še prestavitev svetovnega prvenstva.

VILMA STANOVNIK

Kranjska Gora naj bi v drugem marčevskem koncu tedna gostila že 59. Pokal Vitranc. Tudi letos je bilo načrtovano, da bi športno dogajanje na beli strmini popestrili z zabavnim dogodkom Q Max Party in drugimi spremljevalnimi programi v središču Kranjske Gore. Prav tako naj bi letos že tretjič pripravili Grubin memorial.

Toda ko so organizatorji že pripravili tribune za navijače, so morali sprva sprejeti odločitev, da bosta tekmi za svetovni pokal v alpskem smučanju za moške potekali brez gledalcev, le nekaj dni kasneje pa je Organizacijski komite Pokala Vitranc na priporočilo Mednarodne smučarske zveze in po posvetu z Nacionalnim inštitutom za nacionalno zdravje obe tekmi odpovedal.

»V Kranjski Gori smo bili pripravljeni z vsemi možnimi ukrepi, da zavarujemo potencialno možno širitev virusa med udeleženci, torej tekmovalci, novinarji in našimi delavci. Informacije, ki smo jih prejeli s strani Mednarodne smučarske zveze, pa so situacijo popolnoma spremenile. S ciljem zaščite Slovenije pred morebitnim novim vnosom virusa s strani prijavljenih ekip smo bili primorani tekmo odpovedati. V danih razmerah je zdravje nas vseh naša prednostna naloga,« je ob odpovedi tekme povedal generalni sekretar Organizacijskega komiteja Pokala Vitranc Srečko Medven.

»Odločitev je seveda pričakovana in pravilna. Bistveno je, da vsi ostanemo zdravi, da se situacija umiri ter normalizira,« je odpoved tekem v Kranjski Gori sprejel glavni trener slovenske reprezentance v tehničnih disciplinah Klemen Bergant.

»Seveda sem si želel tekmovati, ampak situacija je resna, zato odločitev sprejemam in se mi zdi pravilna,« je povedal Žan Kranjec, ki je tekmovalno zimo končal kot četrti najboljši veleslalomist sezone. Kljub lepemu dosežku je bilo tudi nekaj grenkega priokusa. Po odpadlih veleslalomih v Kranjski Gori in Cortini d'Ampezzo je za zgolj štiri točke zgrešil premierne stopničke v seštevku discipline.

Takoj po odpovedi kranjskogorskih tekem je bilo namreč jasno, da je sezona za alpske smučarje končana. V moški konkurenci je veliki kristalni globus osvojil Norvežan Aleksander Aamodt Kilde. Izmed Slovencev je najvišje v skupnem seštevku Žan Kranjec, ki je osvojil 16. mesto.

Odpovedane so bile tudi zadnje tekme alpskih smučark v švedskem Areju. Veliki kristalni globus je osvojila Italijanka Federica Brignone. Najboljša Slovenka v skupnem se-

Ko so se organizatorji 29. Pokala Vitranc že pripravljali na tekmo, so morali prizorišče v Podkorenu pospraviti. / Foto: Tina Dokl

števku je Meta Hrovat iz Podkorena (ASK Kranjska Gora) na 25. mestu. Hrovatova je tudi deveta v veleslalomskem seštevku.

SVETOVNO PRVENSTVO PRELOŽENO

Kmalu po odpovedi tekem v Kranjski Gori je Mednarodna smučarska zveza (FIS) v koordinaciji s Smučarsko zvezo Slovenije (SZS) in Organizacijskim komitejem (OK) Planica sprejela odločitev o prestavitvi svetovnega prvenstva v poletih, ki bi moralo biti na sporedu od 19. in 22. marcem. Nov termin bo določen s strani Predsedstva FIS, v dogovoru s SZS in OK Planica ter usklajen s pristojnimi odbori na Mednarodni smučarski zvezi. »Organizatorji smo stežka sprejeli odločitev o odpovedi tekmovanja, a dodajamo, da sta zdravje in dobro počutje športnikov ter vseh drugih udeležencev na prvem mestu,« so pojasnili organizatorji in dodali, da bodo že kupljene vstopnice veljale za nadomestno tekmovanje. Kupci imajo tudi možnost, da vračilo denarja zahtevajo na prodajnem mestu, kjer so vstopnice kupili,« so tudi sporočili organizatorji in dodali, da bo več informacij o nadomestnem tekmovanju objavljenih na spletni strani www.planica.si.

»Kdaj bi prvenstvo umestili na koledar, je za stvar dogovora, vendar govorimo o začetku sezone. Tako bi v naslednji sezoni v Planici priredili svetovno prvenstvo v poletih, nato pa konec marca še finale sezone svetovnega pokala,« je povedal generalni sekretar OK Planica Primož Finžgar.

Smučarji tekači in skakalci dobro napredujejo

V Nordijskem društvu Rateče - Planica skrbijo tako za razvoj mladih smučarjev tekačev kot skakalcev, prav tako pa je v društvu dejavna sekcija za kegljanje na ledu oziroma asfaltu. V minuli zimi ni manjkalo obetavnih rezultatov.

VILMA STANOVNIK

Nordijsko društvo Rateče - Planica združuje kar tri sekcije. To so sekcija za smučarski tek, sekcija za smučarske skoke in sekcija za kegljanje na ledu oziroma na asfaltu.

"Smo edino športno društvo v Sloveniji, ki ima pod svojim okriljem obe nordijski disciplini, smučarske skoke in smučarski tek. V društvu je trenutno več kot dvesto članov in članic. V lanskem letu smo imeli kar osemintrideset redno vadečih smučarjev tekačev, trideset skakalcev ter dvanajst kegljačev, ki so bili razdeljeni v dve ekipi," pravi predsednik Nordijskega društva Robert Kerštajn, sam nekoč slovenski tekaški reprezentant.

V društvu trenutno delujejo štirje trenerji. Dva, Uroš Smolej in Grega Miklič, sta zadolžena za smučarske skoke. Oba sta pridobila A-pro trenersko licenco. Za smučarske tekače skrbita Rok Grilc, diplomant Fakultete za šport, in Vesna Kerštajn, trenerka smučarskega teka. Kegljači imajo svojega vodjo sekcije.

Benjamin Črv na domači tekmi v Planici
/ Foto: arhiv ND Rateče - Planica

Prav tako imajo v svojih vrstah tudi mednarodna tehnična delegata. To sta Aljoša Dolhar v smučarskih skokih in Robert Kerštajn v smučarskih tekih, ki sta praviloma tudi vodji domačih in mednarodnih tekmovanj v Planici. "Tekmovalci se udeležujejo tekem za slovenski pokal tako v tekih in skokih kot v kegljanju na ledu in asfaltu. Najboljši tekmujejo tudi že v mednarodnem merilu na tekmah svetovnega pokala, kontinentalnega pokala v tekih in skokih ter na članskem in mladinskem svetovnem prvenstvu ter mladinskih olimpijskih igrah," pojasnjuje Kerštajn.

Tako je Bor Pavlovčič, ki je prvo ime kluba v smučarskih skokih, zaradi težav s poškodbami, ki so ga pestile lani, zamudil precej treningov. Vseeno se je v celinskem pokalu dobro odrezal in na koncu osvojil celo tretje mesto v Lahtiju. Med mlajšimi smučarji skakalci je v slovenskem pokalu v kategoriji do 18 let Matija Košir osvojil drugo mesto, tretji je bil Matic Hladnik, četrti pa Jan Nemeček. "Vsi trije so v

Smučarski skakalec Bor Pavlovčič
/ Foto: arhiv ND Rateče - Planica

zadnjem letu na posameznih tekmah pokazali odlične skoke. Upam, da bo tudi v prihodnje konstantno napredovali, tako kot do sedaj," pravi Kerštajn in dodaja, da so pri mlajših mladincih zlasti ponosni na Urbana Šimnica, ki v kategoriji do 13 let dosega odlične rezultate, v slovenskem pokalu pa je osvojil tretje mesto.

Med smučarskimi tekači sta Benjamin in Vili Črv člana slovenske B-reprezentance. V letošnji sezoni sta nastopala na tekmah kontinentalnega pokala in se uvrščala okoli tridesetega mesta. Nastopila sta tudi na tekmi svetovnega pokala v Planici. Vili Črv je nastopil tudi na mladinskem svetovnem prvenstvu do 23 let. Na državnem prvenstvu v sprintih je osvojil tretje mesto v članski kategoriji. Benjamin Črv je na državnem prvenstvu na 15-kilometrski preizkušnji osvojil četrto mesto.

Neža Žerjav je redno nastopala na tekmah kontinentalnega pokala, kjer se je uvrščala med najboljših trideset. Na državnem prvenstvu na deset kilometrov je v članski kategoriji osvojila peto mesto. Bor Petrovič se je na tekmah za slovenski pokal redno uvrščal med najboljše tri. Postal je državni prvak v smučarskem krosu v kategoriji mlajših mladincev. V skupnem seštevku za pokal Alpina je osvojil tretje mesto. Živa Melihen, Jana Kavalar in Julija Petrovič so se na tekmah za slovenski pokal redno uvrščale med najboljših deset. "V prihodnje želimo v trenajni proces našega društva vključiti čim več mladih tekačev in skakalcev iz gornjega dela Zgornjesavske doline, jim omogočiti kvalitetno vadbo in jih pripraviti za doseganje vedno boljših rezultatov. Čestitke pa veljajo kegljačem na ledu, ki iz leta v leto dokazujejo, da so med najboljšimi v državi in tudi v mednarodnem merilu," še pravi predsednik Robert Kerštajn.

Zakaj bi kdo danes še vzdrževal kozolce?

Občina Kranjska Gora podpira obnovo in vodi zbirni register kozolcev, trenutno poteka že drugi popis. »Kozolec ni izjemen samo zaradi svojega osnovnega namena in izjemne arhitekture, ampak je postal del kulturne krajine in kot takšen del naše identitete,« meni konservatorska svetovalka Saša Roškar.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ali so kozolci ogrožena dediščina? Zakaj bi kdo danes še vzdrževal kozolce? Kateri kozolci so najstarejši, najlepši, najbolj zanimivi, najbolj vzdrževani? Ali so kozolci nacionalna identiteta in nacionalni simbol? Kozolci kot reklamni panoji? Vse to so vprašanja, ki so si jih še pred začetkom projekta Arhitektura slovenskih vasi zastavili partnerji projekta. "S stališča Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS) je kozolec pomožni kmetijski objekt, namenjen sušenju žita, živinske krme in drugih poljščin. Kot institucija na kozolec gledamo zelo ozko, in če mu odvzamemo primarno funkcijo, izgubi svoje bistvo. Vendar pa kozolec ni izjemen samo zaradi svojega osnovnega namena in izjemne arhitekture, ampak je postal del kulturne krajine in kot takšen del naše identitete. Skozi projekt želimo pokazati tudi, da so kozolci v svojem bistvu in funkciji enaki, v oblikovanju pa zelo različni. Lastnikom kozolcev bi radi povedali, da kot ima »vsaka vas svoj glas«, se kozolci po posameznih območjih Gorenjske razlikujejo. Zgornjesavska dolina pozna samo enojne stegnjene kozolce – lahko z lopo," je povzela Saša Roškar, konservatorska svetovalka na kranjski območni enoti ZVKDS.

OBČINA PRISPEVA ZA OBNOVO

V občini Kranjska Gora so v letu 1995 lastniki prvič prejeli sredstva za obnovo trinajstih kozolcev, denar (danes bi bilo to okrog pet tisoč evrov) je tedaj prispevala Občina Nalgold iz Nemčije. Od takrat Občina Kranjska Gora podpira obnovo kozolcev, do danes jih je bilo z občinskimi sredstvi obnovljenih več kot sto. Leta 2000 je občina naredila prvi

»Ljudem bi radi sporočili, da naj bodo ponosni na tisto, kar imajo, ker je njihovo in izjemno. Pri kozolcih ne moremo govoriti o najlepših, ampak le to o takšnih, ki so doma v določeni krajini. Zelo rada si izposodim besede prof. dr. Boruta Juvanca, da morajo biti kozolci postavljeni na sonce in na veter, gospodar pa je v preteklosti glede na svoje potrebe določil širino kozolca, vse ostalo je stvar reda – izročila, znanja in izkušenj,« je poudarila Saša Roškar.

Kozolec na Dovjem, ki bo letos v okviru projekta Arhitektura gorenjskih vasi obnovljen, ob delih bo potekala tudi delavnica za zainteresirano javnost. / Foto: Tina Dokl

popis in v njem je bilo 473 kozolcev. Leta 2002 je bil sprejet občinski Odlok o vzdrževanju in zaščiti kozolcev, ki med drugim določa: »Kozolci so objekti, namenjeni kmetijski rabi, ki izpričujejo način kmečkega dela in življenja. So tipična ljudska arhitektura, ki predstavlja kulturno dediščino Zgornjesavske doline in enega glavnih elementov njene kulturne krajine ter del slovenske etnološke dediščine.« Leta 2015 je arhitekt Domen Zupančič napisal knjigo Kozolci v Zgornjesavski dolini; ko je bil Zupančič še študent, je že izdelal projektno dokumentacijo za tipične kozolce v Gornjesavski dolini pod mentorstvom prof. dr. Boruta Juvanca. Občina Kranjska Gora je leta 1996 sodelovala pri pripravi razstave Slovenski kozolec v Slovenskem parlamentu.

POTEKA TUDI ZBIRANJE ZGODB

V zadnjih nekaj letih občina v sodelovanju z Razvojno agencijo Zgornje Gorenjske (RAGOR) sistematično opravlja drugi popis kozolcev. "V RAGOR-ju že vrsto let izvajamo projekt Tradicija in turizem, ki ga financira Občina Kranjska Gora. V njem v zadnjih letih po posameznih območjih popisujemo kozolce, njihovo stanje, vsako leto enega tudi obnovimo. Na področju kozolcev smo tudi partner v regijskem projektu Arhitektura gorenjskih vasi, kjer ugotavljamo stanje kozolcev na večjem delu Gorenjske (območje LAS Gorenjska košarica). Sicer se s kozolci v Zgornjesavski dolini ukvarja neposredno tudi Občina Kranjska Gora, ki v do-

govorih z lastniki obnavlja kozolce oz. jih na željo lastnikov popolnoma odstrani," je pojasnil Klemen Klinar, višji področni svetovalec na Razvojni agenciji Zgornje Gorenjske. V okviru projekta Arhitektura gorenjskih vasi, aktivnost je delno sofinancirana iz EU iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020, pristop CLLD, je v Občini Kranjska Gora Nina Kobal iz RAGOR-ja že popisala kozolce v Podkorenu, popisne listine so pripravili Saša Roškar, Klemen Klinar in prof. dr. Borut Juvanec kot zunanji sodelavec. Prof. dr. Juvanec je za projekt izdelal nekaj arhitekturnih posnetkov kozolcev, sledi še vzorčenje izbranih kozolcev za dendrokronološko analizo (to je analiza starosti lesa, vgrajenega v kozolce) in analizo lesnih vrst, pri čemer bodo sodelovali z Oddelkom za lesarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani. Poteka tudi zbiranje zgodb, narečnih izrazov za dele kozolca in dela, povezana s kozolci. V decembru 2019 in februarju letos so že bile izvedene delavnice na Bledu, Jezerskem, Bohinju in v Stražišču. Še nekaj delavnic, med drugim tudi v Mojstrani in na Dovjem, bo izvedenih takoj, ko bodo razmere dopuščale. V pripravi je tudi priročnik z rezultati projekta in navodili za vzdrževanje.

SPOMINI: DELO V KOZOLCU ZA OTROKE ENO TEŽJIH

"Pri svojem delu se pogosto srečujem z vzdrževanjem in novimi gradnjami pomožnih kmetijskih objektov. Način kmetovanja se je v zadnjih desetletjih bistveno spremenil. Zame kot etnologinjo je zelo zanimiv odnos lastnikov kozolcev do njihovih objektov. Mnogi imajo na kozolce slabe spomine iz otroštva, saj je bilo delo v kozolcu za otroke eno težjih poletnih del. Za tradicionalno pridelavo sena so potrebne mnoge roke in mnoge ure, ki danes niso na voljo. Zanimiv mi je odnos mnogih lastnikov teh pomožnih objektov, ki dandanes zanje še vedno skrbijo, čeprav za samo gospodarjenje niso več koristni ali pa se sploh ne ukvarjajo več s kmetijstvom. Skozi projekt bi radi ozavestili, da če kot skupnost prepoznamo kozolec kot del identitete, potem je prav, da materialno in simbolno lastnikom kozolcev tudi pokažemo, da smo del bremena vzdrževanja pripravljeni prevzeti nase. Takšne prakse ne bi bile mogoče brez posameznikov v občinskih upravah, ki neke politike spoznajo za dobre in jih vodijo na dolgi rok. Seveda vedno potrebuješ podporo vodstva, v tem primeru župana," je še dejala Roškarjeva. Župan Janez Hrovat: "Kozolec predstavlja dediščino, kljub temu da ga večina kmetov ne uporablja več za namen, kot ga je imel nekoč. V letih, kar sem župan, smo obnovili veliko kozolcev; popravimo jih, če se lastniki strinjajo. Ohranjamo avtentičnost kozolcev in pri obnovi dopuščamo zelo malo odstopanj. Če pa ni interesa, če je kozolec povsem dotrajan, sofinanciramo tudi njegovo odstranitev, da krajina ohranja podobo, kot mora biti." Partnerjev v projektu Arhitektura gorenjskih vasi je še več, poleg že imenovanih še nekaj drugih gorenjskih občin ter BSC, poslovno podporni center Kranj, in Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj.

Veseliti se moramo majhnih stvari

Čeprav ne hodijo v službo, imajo tudi upokojeanci svojo dnevno rutino. In ta se je, sploh tistim bolj aktivnim, v zadnjih tednih precej spremenila.

MARJANA AHAČIČ

Številni starejši so težko sprejeli vse omejitve, ki jih prinaša življenje v času epidemije, spet drugi so priložnost izkoristili za opravila, za katera jim sicer zmanjka časa. Ena takšnih je tudi Darinka Tarman iz Gozda - Martuljka. Ko smo jo nekaj dni po tem, ko so se zaprle šole in uradi in je javno življenje obstalo, poklicali po telefonu, se je oglasila, ko je bila ravno v vrhu domačega oreha, ki ga je bilo treba obrezati.

Nekdanja medicinska sestra v Psihiatrični bolnišnici Begunje, sicer pa neutrudna prostovoljka, članica številnih društev in skupin v Zgornjesavski dolini, ima tudi v teh dneh, ko ne more voditi pevskih zborov, klepetati s starostniki v domu starejših občanov, imeti delavnice izdelovanja prest in butaric, ki jim v krajih pod Triglavom rečejo prajkli, cel kup dela. »Oh,« je rekla, ko je zlezla z lestve in poklicala nazaj, »tak vrt imamo doma, da bi imelo pet ljudi dovolj dela z njim!«

Pravi, da ji čas še zmeraj prehitro mine. »Kaj napišem, berem, pogledam kakšno informativno oddajo na televiziji, v trgovino v Martuljku vstopamo eden po eden, tako da tudi težav s preskrbo ni. Treba se je pač umakniti, drugače ne gre. Tale virus je huda stvar. Za dobro voljo je treba poskrbeti tako, da se človek zna veseliti majhnih stvari. Jaz na primer z vrta lahko gledam na te naše čudovite hribe. Kakšen privilegij je to! Vem, da je nam, ki živimo na podeželju, lažje. Imamo svoj vrt, lahko gremo pred hišo na svež zrak. Zavedam se, da je mnogo težje tistim, ki morajo zdaj dneve in dneve preživeti med štirimi stenami.«

Darinka Tarman / Foto: Tina Dokl

Gobe niso zgolj okusne, lahko so tudi zelo zdravilne

Dr. Andrej Gregori se v domačem Podkorenu ukvarja z gojenjem gob in raziskovanjem njihovih zdravilnih učinkov. V Evropi se je znanje o zdravilnih učinkih gob v zadnjih stoletjih porazgubilo, v Aziji pa jih še vedno uvrščajo v sam vrh tradicionalne medicine; na Japonskem jih zdravniki celo predpisujejo na recept, je med drugim povedal zbranim na predavanju konec februarja v Gozdu - Martuljku.

MARJANA AHAČIČ

Doktor Andrej Gregori, znanstvenik, raziskovalec, podjetnik, je svoje življenje že v mladosti zapisal gobam. Raziskovanju, gojenju in zaradi zdravilnih učinkov tudi promoviranju njihove uporabe. Prvi laboratorij je imel v kleti domače hiše v Podkorenu. »Tja je mama vsake toliko časa prišla gledat, ali sem še živ,« je hudomušno pripomnil na predavanju v Gozdu - Martuljku. Sodoben laboratorij in proizvodne prostore svojega podjetja MycoMedica ima še vedno tam, v domači Zgornjesavski dolini.

Najprej je razmišljal zgolj o gojenju gob, je povedal. Profesor Franc Pohleven, očetov prijatelj, kasneje pa njegov mentor pri doktoratu, mu je dal prvi micelij za gojenje ostrigarjev in zdelo se mu je fascinantno, kako so iz vreče s slamo, v katero ga je dal, iz gmote, podobne plesni na francoskem siru, zrastle prave gobe. »Ampak že kmalu se je izkazalo, da v Kranjski Gori nihče ali ne pozna šitak ali pa jih enostavno ne kupuje ... In tudi Italijani raje kot tisto, kar sem prideloval jaz, jedo jurčke, lisičke in podobno,« je priznal. Po diplomi iz agronomije se je odpravil v Azijo, kjer se je na tamkajšnjih fakultetah seznanjal prav z gobami in se, ko se je vrnil, v Znanstveno-raziskovalnem središču Bistra Ptuj pod mentorstvom dr. Bojana Pahorja in profesorja Marina Beroviča zaposlil pri projektu, v okviru katerega so se skupaj s kitajskimi kolegi iz šanghajske akademije znanosti posvečali izolaciji in testiranju zdravilnih učinkovin v

Dr. Andrej Gregori / Foto: Tina Dokl

gobah. Nato je šel na svoje, ustanovil najprej inštitut in potem podjetje MycoMedica, ki je bilo leta 2013 uvrščeno med tri najboljša zagonska podjetja pri nas. Danes je v njem šest zaposlenih in ostaja edino slovensko podjetje, ki se ukvarja z gojenjem in raziskovanjem zdravilnih učinkovin v gobah. »Sami naredimo vse: v naravi najdemo gobo, jo prinesemo v laboratorij, iz nje v sterilnih pogojih izoliramo nekaj celic, ki se razmnožijo, naredimo substrate, na katerih vzgojimo gobo ali micelij. Ekstrahiramo zdravilne učinkovine, jih posušimo, zmeljemo v prah in to prodajamo: pod lastno blagovno znamko Goba ali pa kot surovine drugim,« je pojasnil.

ZDRAVILNI UČINKI GOB

Zanimivo, da danes v Evropi relativno malo ljudi pozna in izkorišča zdravilne učinke gob, čeprav je dokazano, da jih je človeška vrsta prav v ta namen uporabljala že v prazgodovini. Že slavni Oetzi, na primer, najstarejše naravno mumificirano truplo z ozemlja Evrope, ki so ga v začetku devetdesetih let našli v enem od tirolskih ledenikov, je imel pri sebi koščke različnih vrst gob, med njimi so bile brezove odpadljivke, ve povedati Gregori. »Po opravljenih analizah njegovega prebavnega trakta so ugotovili, da je imel črevesne parazite. Znanstveniki sklepajo, da je gobe, ki so jih našli pri njem, naj-

verjetneje uporabljal za zdravljenje težav, ki so mu jih povzročali.«

Gobe so odigrale veliko vlogo pri preživetju človeštva, njihova uporaba v zgodovini pa je bila zelo pestra, še pove: »Iz brezove odpadljivke so na primer izdelovali usnju podoben material za ostrenje britvic, v Švici pa menda še vedno vlakna te gobe uporabljajo za poliranje najbolj finih mehanizmov v urah. V gobah so naši predniki ohranjali ogenj: zvrtili so luknjico, položili vanjo nekaj koščkov žerjavice in vse skupaj zavili. Takšna tleča goba je lahko nekaj dni zadrževala tlečo žerjavico, ki so jo na koncu razpihali in iz nje spet zaneli ogenj. Preden je človeštvo poznalo tehnike tkanja, so iz gob, posebej bukovih kresilk, izdelovali filcu podoben material in iz njega izdelovali torbe, odeje, pokrivala ... Danes iz enakih materialov že delajo t. i. vegetarijansko usnje.«

GOBA NESMRTNOSTI

Pri nas se je znanje o zdravilnih učinkih gob kar izgubilo, na vzvodu, predvsem na Kitajskem, po drugi strani gobe še danes uvrščajo v sam vrh tradicionalne medicine, pove. »Posebej glavatec (*Cordyceps*) in svetlikavo pološčenko (*Ganoderma*); zadnja raste tudi pri nas, na Primorskem, člani Gobarskega društva Gorje pa so jo našli celo v okolici Bleda.« V tradicionalni medicini svetlikavo pološčenko uporabljajo že tisočletja za krepitev imunskega sistema, pomaga pri nespečnosti, proti onkološkim težavam in alergijam. Njeno delovanje je dokazano v stotinah študij po vsem svetu, zatrjujejo v MycoMedici. »Na Kitajskem so jo poimenovali goba nesmrtnosti in v stari Kitajski so menda obstajali celo zakoni, ki so navadnim smrtnikom prepovedovali, da bi jo užival. Če jo je našel, jo je moral prinesiti na cesarjev dvor, kjer je dobil njeno težo povrnjeno v zlatu,« je še povedal dr. Gregori.

»Severnoameriški Indijanci so uporabljali lekarniške macenovke, ki veljajo za prve zdravilne gobe, ki so se prodajale v lekarnah – za zdravljenje pljučnih obolenj, krepitev oziroma aktivacijo imunskega sistema, Grki so jih uporabljali proti tuberkulozi,« še navaja in doda, da tudi pri nas obstaja cela vrsta gob, ki jih lahko nabereimo, ko gremo v naravo, jih posušimo in uporabimo za čaj, na primer. »Res

Svetlikava pološčenka (*Ganoderma lucidum*) / Foto: Tina Dokl

pa je, da so razen bukovih kresilk v naravi precej redke, številne med njimi tudi na seznamu ogroženih vrst. Mnoge so tudi zelo majhne in jih je težko najti.«

VPLIV RAZVOJA TEHNOLOGIJE

Zato tisti, ki vedo za njihove zdravilne učinke, v današnjem času najpogosteje posegajo po gojenih gobah. »Razvoj na tem področju je povezan z razvojem računalnikov: za njihovo proizvodnjo je namreč pomembno izredno čisto okolje, zaradi česar so se razvile nove tehnologije filtracije, ki zagotavljajo tako sterilen zrak. Enako okolje je potrebno tudi za gojenje gob, in ko se je uveljavilo, nam je omogočilo, da iz enega milimetra iz narave prinesene gobe lahko vzgojimo neomejene količine gob,« je še povedal Andrej Gregori.

V nasprotju z Japonsko, ve povedati, kjer zdravilne gobe predpišejo na recept in jih tudi pogosto uporabljajo, posebno uspešno kot podporno zdravljenje v onkologiji, jih pri nas po njegovih izkušnjah medicina večinoma apriorno zavrača, saj je, kot pravi, o njih popolnoma nepoučena.

VEČ ZNANJA, VEČJA UPORABA

A Gregori verjame, da se bo s širjenjem znanja povečala tudi uporaba. V okviru podjetja MycoMedia se povezuje tako s šolami kot z raziskovalnimi institucijami in v sodelovanju z njimi raziskuje, zbira, razlaga, objavlja: pred časom so tako z dijaki Gimnazije Jesenice in družbo SIJ raziskovali količino radioaktivnega Cezija 137 in antioksidantov v smrekovi kresilači.

Veliko dela tudi s fakultetami in inštituti doma in v tujini. Tako z raziskovalno skupino iz univerze v Nottinghamu raziskujejo zdravilne učinke glavatca v povezavi z artritisom, z Biotehniško fakulteto raziskujejo učinkovine rdečih kvasovk riža, konec februarja pa so z ljubljansko Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo začeli projekt, v okviru katerega bodo eno od zdravilnih učinkovin iz te gobe ekstrahirali in čistili do tako imenovane farmacevtske čistosti ter ugotavljali, kako jo iz prehranskega dopolnila spraviti na nivo zdravila.

NAJVEČJI ORGANIZEM NA SVETU

Goba je zgolj zunanji, vidni del organizma, imenovanega gliva. Je njeno plodno telo, trosnjak, namenjeno razmnoževanju. Kot pojasnjujejo na Mikološki zvezi Slovenije, je pod zemljo, pod listjem v podrastu, v trohnečem lesu, v različnih razkrajajočih se organskih snoveh ali v skorji dreves nevidni, a glavni del organizma, sestavljen iz drobnih razvejanih nitk, imenovanih hife. In ta del imenujemo podgobje ali micelij. Prav zaradi njega, slikovito opiše dr. Gregori, so glive največji živi organizmi na svetu. »Pozabite na sinje kite, brontozavre in sekvoje ... Največji organizem na svetu je gliva štorovka v Severni Ameriki, ki pokriva kvadraturu devetsto hektarov in je stara okoli 2200 let. Opazili so jo z letal kot veliko čistino v gozdni pokrajini; štorovke so namreč paraziti, ki napadajo tudi živa drevesa in jih uničijo. Vzorec DNK micelija na eni strani in velikanske gozdne čistine na drugi je pokazal, da povsod raste ista gliva.«

Koncerti s kavča

Na pobudo Turizma Kranjska Gora trikrat tedensko v živo potekajo Koncerti s kavča, s katerimi znani domači glasbeniki v teh nelagodnih časih v naše domove prinašajo pozitivno energijo.

SAMO LESJAK

Vsak ponedeljek, sredo in petek ob 20.15 tako vse ljubitelje domače popularne glasbe pričakajo unikatni koncerti znanih slovenskih glasbenikov in glasbenic, odpeti ter odigrani v živo iz njihovih domov – tako v obdobju družbene izolacije ostajajo aktivni na drugačen, še toliko bolj srčen način. Serijo koncertov je uspešno odprl Kranjskogorčan Anže Gregorič – Anzhe, priljubljeni glasbenik, tudi idejni pobudnik akcije koncertov, čigar želja je s pomočjo glasbe med ljudi prinesiti žarke pozitivne energije v tem nelagodnem obdobju, ko se zaradi virusne epidemije zadržujemo doma. Prav glasba združuje, človeka navda s pozi-

Žarek pozitivne energije in upanja: priljubljeni glasbenik Anže Gregorič - Anzhe, idejni pobudnik Koncertov s kavča / Foto: arhiv glasbenika

itivni čustvi in upanjem, kar s svojimi skladbami dokazuje tudi karizmatični, vedno nasmejani 35-letnik.

Sledil je koncert Denisa Porčiča – Chorchypa, ki pa ni zgolj glasbenik, temveč tudi trener borilnih veščin ter član ekipe prejšnje sezone v oddaji Zvezde plešejo. Po nastopu simpatične pevke Ditke je zapela evrovizijka Maja Keuc, ki je poleg venčka uspešnic oboževalce razveselila s svojo najnovejšo skladbo. Konec tedna je popestril t. i. Party s kavča, na katerem je za glasbo devetdesetih let in zabavo skrbel Klemen Bučan – prav devetdeseta so ga, kot pravi, najbolj oblikovala. Največje uspešnice skupine Panda je zapela pevka Nina Bauman, ki je poskrbela tudi za posebno presenečenje, sodelovanje z jeseniškimi glasbeniki. Sre-

din prvoaprilski večer je bil obarvan z enim najbolj priljubljenih domačih raperjev, s svojega kavča je zarapal Nipke. Petkov večer pa je rezerviran za vse ljubitelje dobre slovenske rokvske glasbe v družbi Tomija Megliča, pevca skupine Siddharta.

Kot sporoča Elizabeta Skumavc s Turizma Kranjska Gora, se v naslednjih tednih obetajo še mnogi koncerti. Nastopili bodo: Omar Naber, Jana Šušteršič, Samuel Lucas, Ana Soklič, Miki Vlahovič, Žana Povše ter številni drugi znani obrazi domače glasbene scene. Prenose vseh koncertov lahko spremljate na Facebook strani Koncerti s kavča, na spletni strani 24ur.com, televizijskem programu ATM TV Kranjska Gora, ETV Trbovlje in GTV – Gorenjska TV, povezali pa so se tudi z Radiem 1 in 2.

Marko Ponjavič in Ana Poljanšek Žagar / Foto: Petra Čebulj

Zlata Ana in srebrni Marko

Na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana je 8. marca potekalo državno tekmovanje – 9. slovenska glasbena olimpijada. Soorganizirajo ga Akademija za glasbo, Zveza glasbene mladine Slovenije in Konservatorij za glasbo in je namenjeno učencem zadnje triade. Glasbena olimpijada od tekmovalca zahteva zelo širok spekter glasbenih znanj, ki jih najprej pokažejo na pisnem testu, nato morajo izvesti a vista ritmično in melodično vajo ter zapeti skladbo. Zadnja naloga je izvedba avtorske skladbe, ki so jo napisali sami za poljuben solističen instrument ali komorno zasedbo. Olimpijade sta se pod mentorstvom učiteljice glasbene umetnosti Petre Čebulj udeležila tudi učenca OŠ 16. decembra Mojstrana. Ana Poljanšek Žagar je prejela zlato priznanje, Marko Ponjavič pa srebrnega.

									GORENJSKI GLAS	MANDATNA KAZEN	POROČEVALEC	ZNIŽANJE GLADINE	MAFLJSKI SEF	KOZAŠKI POVELJNIK	RAČJA LUKNJA				

1. nagrada: darilni bon trgovine Baldrijan Kranj v vrednosti 20 evrov, 2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 24. aprila 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1 v Kranju.

Tradicija in izkušnje

Enos, d. d., Jesenice, je podjetje z več kot 25-letno tradicijo in izkušnjami s področja energetskih storitev in rešitev. V podjetju zagovarjajo tehnološko nevtralnost in niso odvisni od posameznega proizvajalca opreme in v vsakem trenutku svojim strankam zagotavljajo najboljšo razpoložljivo tehnologijo in opremo. Celovite energetske rešitve individualno prilagodijo vsakemu objektu in tako zagotovijo najboljšo ekonomsko in okoljsko učinkovitost za uporabnika. Lastni monterji in serviserji ogrevalnih naprav so ključ za hitro montažo ter varčno in zanesljivo delovanje.

Toplotne črpalke za ogrevanje priporočamo vsem, ki si želijo nižjih stroškov ogrevanja

in topel dom. Toplotne črpalke izkoriščajo toploto iz okolja (iz zemlje, zraka ali podtalne vode), ki se pretvori v energijo za ogrevanje vaše hiše. Najbolj priljubljene so toplotne črpalke zrak-voda. Uporabnike prepričajo z odličnim izkoristkom, privlačno ceno ter hitro in enostavno montažo.

PANASONIC na področju toplotnih črpalk AQUAREA predstavlja novo H Generacjo, ki se ponaša s prenovljenim upravljalnikom in širšo uporabnostjo. Ponudba moči sega od 3 do 16 kW in visokim količnikom učinkovitosti, COP = 4,84. Posebna serija toplotnih črpalk AQUAREA je model T-CAP, ki zagotavlja 100-odstotno kapaciteto do -20 °C. Omenjeni sistemi so enostavni

za montažo in so združljivi tudi z grelniki drugih proizvajalcev. Najelegantnejša rešitev za novogradnje je nedvomno serija »All in One«, ki združuje notranjo enoto z grelnikom.

V tem razredu Panasonic dokazuje, da spada med vodilne proizvajalce na svetu. V prodajnem programu so tudi naprave **z najnovjšim plinom R32**. Plin R32 ima v primerjavi s plinom R407C in R410A zelo majhen učinek na tanjšanje ozonskega plašča in globalno segrevanje. V skladu z evropskimi državami, ki si prizadevajo za varovanje in ohranjanje okolja, si Panasonic kot proizvajalec elektronskih izdelkov aktivno prizadeva za uresničevanje programa za zaščito ozonskega plašča in prepreče-

vanje globalnega segrevanja. Ob montaži za vas uredimo dokumentacijo za pridobitev nepovratnih sredstev s strani **EKO SKLADA**.

Za vsa vprašanja in nasvete smo dosegljivi na:

Cesta železarjev 8
4270 Jesenice
M: 051 308 934
W: www.enos.si
E: peter.simnic@enos.si

P.E. PLINSTAL, TRGOVINE IN INŠTALACIJE

Industrijska 1a, Jesenice

T: 04 581 02 00, M: 051 308 934

I: www.enos.si, E: peter.simnic@enos.si

Odprto:
7.00–17.30,
sobota
7.00–12.00

NOVO! PRODAJA IN MONTAŽA VRHUNSKIH TOPLOTNIH ČRPALK Panasonic AQUAREA za ogrevanje prostorov in sanitarne vode!

**Z VAMI
VEČ KOT
25
LET**

www.enos.si

**OGREVANJE – VODOVODNE INŠTALACIJE –
SVETOVANJE – PROJEKTIRANJE – IZVEDBA – TRGOVINA**

PREDNOSTI TOPLOTNE ČRPALKE PANASONIC AQUAREA:

- deluje tudi, ko se zunanja temperatura spusti pod -28 °C
- konstantna zmogljivost do -20 °C
- prostorsko varčna: 1800x598x717 (VxŠxG)
- nižji stroški vgradnje
- cevna napeljava na dnu enote ALL IN ONE (preprosta vgradnja)
- preprosta nastavitve daljinskega upravljalnika
- enostavnejša vgradnja in vzdrževanje
- 1-fazna in 3-fazna

5-LETNA GARANCIJA NA OPRAVLJENE STORITVE